KAVGA VE YORUM

İŞÇİNİN SESİ

YIL: 20 SAYI: 457

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ YAYIN ORGANI

ARALIK 1997

Bütün Ülkelerin İşçileri Birleşin! Karkeren Hemû Welatan Yekbîn! İşçiler Silahlanın, Devrime Hazırlanın! Carker Xwe Bi Çek Bikin, Ji Şareşê Re Amade Bikin!

Bir hükümet vardır ama iktidar olamamıştır

Türkiye Cumhuriyetini kim yönetiyor? Hükümet mi? Çeteler mi? MGK mı?

UMUT GAZİOĞLU

Devrimciler, komünistler haydi eylem birliğine! Kitlelerle birlikte, eylemlere! Bu eylemlerin başarısı, IMF'nin dayattığı ekonomik istikrar programlarının uygulanmasını önleyecek, askerlerin baskı arttırma yollarını tıkayacaktır. Zorlu kavgaya zorlu hazırlanalım, burjuvaziye gerektiği cevabı verelim. 1998 kavganın daha da yükseldiği yıl olacaktır. Burjuvazinin çabaları geleceği değiştiremeyecektir.

Anasol-D hükümetinin kendinden önceki hükümetlerden hiçbir farkı yoktur. Meclisiyle, hükümetiyle halkın dışında ve halkın olmayan yönetimi hep krizdedir. Devlet-çete içiçeliği hep yaşanmakta. Devleti kimlerin yönettiği sorusu ortada. Üç partinin ortaklığında bir hükümet vardır ama iktidarda değildir. Devletin sadece bir bölümünün ellerinde olduğunu itiraf ediyorlar. Susurluk'u aydınlatacağım diye şeref sözü veren Yılmaz ölüm tehditleri alıyor. En yakın adamlarından devlet bakanı Eyüp Aşık'ın aşağıdaki sözleri değil iktidar -o öyle görse bile- sadece kukla olduklarının göstergesidir:

"İktidar olmamıza rağmen, devletin tümü elimizde değil. Susurluk'la ilgili MİT'den ve Genelkurmay'dan yeterli bilgi gelmiyor. Olayı devletin elimizde olan bölümüyle aydınlatmaya çalışıyoruz."

Bu hükümet yetkilisinin sözleri zavallılığın ve hükümet olarak 'ha varmış ha yokmuşluğun' acı itirafıdır. Bir köşe yazarı soruyor: "1990 öncesi berbat eden kadrolar ile 1990 sonrası kadroların biraraya geldiklerinde ülkeyi iki kat berbat etmemeleri olanağı var mıydı?" Elbette ki yoktu.

Daha önceki hükümetler çetelerle içiçe, "Kırmızı Kitap"ın yönlendirmesi altında sessiz ve derinden götürüyorlardı işi. "Susurluk Milat"ı ile deşilen lağımın kokusundan rahatsız olan kitleler kıpırdamaya başlayınca, "laik-demokratik Cumhuriyetçi" çıkışla endüstriyel burjuvazi ve askeri oligarşi ortaklığında "sivil darbe" gerçekleştirildi. Ve "alın size Meclis'ten çıkma Anasol-D sivil hükümeti!" denildi. Değişen birşey yoktu. Aynı hamam, aynı tas, aynı tarak! Sadece tellak kadrosunda görev değişiklikleriне zorlandılar. Çünkü son kadroların çoğunluğu, hamamlarda şeriat suyuyla boy abdesti almaya-aldırmaya başlamışlardı...

Başbakan zorda, Peres olmak istemiyor...

Susurluk'un çözümü için "kellesini ortaya koyduğunu" söyleyen Yılmaz, arpa boyu ilerleyemiyor. Baykal'ın, "Dışişleri komisyon başkanlığını vermezseniz, desteğimi çekerim" demesinin ardından, bu göreve seçilmiş Bitlis şeyhi Kamuran İnan'ın inadını tam kırıp bu sorunu çözmüşken, ekonomiden sorumlu devlet bakanı Güneş Taner, ABD'de IMF ve Dünya Bankası yetkilileriyle yaptığı tek yanlı pazarlıktan döndü ve bu global finans kuruluşlarının "şok ekonomik program" dayatmalarını Başbakan'a iletti.

Yılmaz, Başkan Clinton'dan 19 Ocak'ta görüşmek üzere randevu almıştı. Bu görüşmede Başkan'dan AB'ne baskı yapmasını isteyecek. Ama şimdi birincil sorun olarak, IMF'in Türkiye'ye dayattığı, enflasyonun %15-20'lere indirilmesi için bir yıllık "şok ekonomik istikrar programını" görüyor. Onun için Clinton'dan ilk isteği, bu programın 3 yıla çıkarılması için aracılık yapması olacak. Çünkü Başbakan Yılmaz'ın, CHP lideri Baykal'a 'Simon Peres olmayacağım' dediğini, Baykal'ın ise onun gibi davranmasında ısrar ettiğini gazetelerden okuyoruz.

Hürriyet'ten Tufan Türenç ve Ertuğrul Özkök aynı günkü (28 Kasım 1997) yazılarında Yılmaz'a, Simon Peres gibi davranmasını ve popülizmi değil, köklü çözümü seçmesini söylüyorlar. Savaş ekonomisi uygulamakta olan İsrail'de 1985 yılında enflasyon %500'e tırmanmıştı. "Başbakan Simon Peres", diyor T. Türenç, "zoru seçti: İstifa edip seçimlere gitmedi. Ülkesini kurtarmak, gelecek nesillere olan sorumluluğunu yerine getirmek için gerekeni yaptı... 1985 Temmuz'unda döviz kurunu, fiyatları ve ücretleri dondurdu. Tüm harcamaları kıstı. Bir yıl içinde yüzde 500'lerdeki enflasyonu mucizevi bir şekilde yüzde 20'lerin altına indirdi. Canavarın belini kırmakla kalmadı, onu paramparça etti. Ondan sonraki yıllarda da İsrail bu işin peşini bırakmadı ve popülist politikalardan sürekli kaçındı."

E. Özkök ise "Yılmaz Peres olur mu?"diye sorduktan

Devamı 2. sayfada

İÇİNDEKİLER

Üniversite'de olaylı günler geleceği gösteriyor

Hesabı sorulacak, soruluyor...

NAZIM ÇELİK

Öğrenci hareketleri, Lenin'in de belirttiği gibi, sınıf mücadelesinin ilerlemekte olduğu eğriyi göstermede, devrimci durumun geldiği aşamayı belirtmede önemli bir göstergedir.

Türkiye'de yönetici sınıfın acizliği, yönetemezliği gün geçtikçe büyüyor. 55. MGK güdümlü hükümet de çözüm üretemiyor. Siyasal ve ekonomik kriz gün be gün büyüyen dalgalar halinde yayılıyor.

Bu durum, toplumun en dinamik kesimi olan öğrenciler arasında da etkisini gösteriyor. Daha yeni öğretim yılına başlayan İstanbul Üniversite'sinde faşist-devrimci çatışması kıran kırana başladı. 1998 yılında üniversitelerin, sınıf savaşının keskinliklerinin çıplak görüleceği, yoğun kavgaların olduğu alanlardan biri olarak geçecek gibi görünüyor.

Bu koşullar altında devrimci savaşım bayrağını yüksekte

Öğrencilere saldırılar geri tepecek

tutmak, devrimciler arası birliği sağlamlaştırmak daha da önem kazanıyor. Öğrenci yurtlarında "sol" görüşlü öğrencilere yönelik baskılar gittikçe artıyor. Faşist öğrencilerin bir devrimci öğrenciyi bıçaklamaları bardağı taşıran son damla oldu. Bu olayın hemen ardından İ.Ü. Edebiyat Fakültesi'nde olaylar başladı. Sol görüşlü öğrencilerle faşistler arasında çatışmalar oldu. Faşistler satırlarla ve bıçaklarla saldırdılar. Solcu öğrenciler de sopalarla, taşlarla karşılık verdiler. Kavga, üniversite dışına sokaklara da yayıldı. Polisler de her zaman olduğu gibi faşistlerin safında yer alarak, devrimci öğrencilere joplarla saldırdılar.

Bu olayların ardından, hükümet görevlileri, İçişleri Bakanı ve bazı çevrelerin verdikleri beyanatta solcu öğrenciler suçlanmakta, hedef gösterilmektedir. İçişleri Bakanı ve burjuvazinin diğer temsilcileri oldukça telaşlı ve endişeli bir şekilde, "biz bu filmi daha önce izledik", "öğrencileri kullanmak isteyen mihraklar var", "oyuna gelmeyin" diye açıklamalar yaptılar. Hatta öğrencileri barıştırma girişimlerinde bulundular, fakat başarılı olamadılar.

Devrimci durum gittikçe derinleşirken, öğrenciler sessiz kalamayacaklarının bilincindeydiler. Burjuvazinin telaşı, korkusu bundandır.

İşçi sınıfının mücadelesini, giderek yükselttiği, her haftasını,

Devamı 2. sayfa

Yılmaz daha çok düşünür...

sonra açıklamasını şöyle veriyor:

"Gelin önce şu sözün cevabını verelim. Türkiye'de, enflasyonu bir yılda yüzde 20'lere indiren bir lider, Simon Peres'in akıbetine mi uğrar? Yani bir El Turco çıkıp, enflasyonu tarihi bir yenilgiye uğratıp, Türk ekonomisini, Avrupa ekonomileri sınıfına soksa, bunun bedeli seçim yenilgisi mi olur? Hiç sanmıyorum. Bu ülkede enflasyonu yüzde 20'ye indirecek cesur bir siyasetçi mutlaka bunu karşılığını alır. Çünkü bu, ekonomik açıdan son 30 yılın en büyük zaferi olur?"

Yazarın dediğine göre, Yılmaz'ın böyle bir zafer kazanma olasılığı var ise(!), neden Yılmaz hemen kolları sıvamıyor? Bakın bunu, Başbakan Yılmaz hangi sözleri ile cevaplamış: "Eğer enflasyonu bir yılda düşürecek şok bir paket uygularsam, bu CHP ile RP'nin işine yarar" diyor. Neresinden bakarsan bak, halka karşı tutumlarının, kendi "düzenlerinin" için yırtınmanın buram buram kokusundan başka birşey alınmıyor.

Roma ordularına karşı pek çok zaferler kazanarak herşeyini *kaybeden* Makedonya kralı Pirüs'ün zaferine benzeyecek bir zafer istemeyen Başbakan, enflasyonu düşürecek programın üç yıla yayılması konusunda Clinton'dan yardım dileyecek. Çünkü işler yolunda giderse, ilk beş ayda 4-5 milyar dolarlık döviz girdisi bekliyor. Bu üç yıllık program sayesinde enflasyonun yüzde 50'ye indirilmesi planlanıyor, daha doğrusu hayal ediliyor. Böylece hazinenin 1995'in ilk beş ayı içerisinde karşılaması gereken yaklaşık 4 milyar dolarlık iç ve dış borç ödemelerinde sıkışıklık yaşanmayacak, faizlerin aşağı çekilmesi mümkün olabilecek. Yılmaz'ın bu planını, en iyi şartlarda bile, birincisi bir yıl için uygulayabilmesine, ikincisi IMF'nin dayattığı, bir yıllık şok "ekonomik istikrar programını" üç yıla yaymayı başarmasına bağlı.

Şok Ekonomik Programlar asker baskısı altında uygulanır

Bekleyip göreceğiz. "acıtıcı" diye nitelendirilen her iki planın uygulamasında da acıyı çekecek, hayatından bezdirilecek olan, halkın kendisidir. Burjuvazi lüks tüketimini, çılgın yaşamını yine sürdürecek. İşçi-memur maaşları dondurulacak, kemerler sıkıldıkça sıkılacak. Fiyatların yükselmesinin önü alınamıyacak. Yatırımlar duracak. Üretimde yavaşlama ve artan işsizlik oranlarının açlık sınırlarını zorlamasıyla çıkacak toplumsal patlamalar da kanla bastırılacak. Kitle eylemleri, grevler, boykotlar engellenecek; işçi ve öğrenci hareketlerinde kitlesel tutuklamalara gidilip, hapishaneler doldurulacak. Sivil ve asker çetelere gün doğacak.

Faşistlerle dinci guruplar, bıçaklar ve satırlarla polis desteğinde, 30 yıl öncenin yöntemiyle, forum yapan devrimci öğrencilerin üzerine "Kahrolsun Komünistler!"diye yürümeye başladılar bile. Faşistler, Edebiyat Fakültesi'nde solcu öğrenciyi satırla yaraladılar polisin gözü önünde. Ama tutuklanan 14 öğrenci de solcuydu...

Devletin asıl yöneticisi...

"Şok ekonomik istikrar programları"nın, ülkeyi enflasyon canavarından kurtarma adına, askerin artan baskısı ve polis zoruyla uygulamaya konulabileceğini hiç aklımızdan çıkarmayalım. Devletin dış politikasını, iç ve dış güvenlik programını "çalışma guruplarıyla" çizen, yasaların gösterdiği biçimde uygulanmasını isteyen ve demokrasiye kendi anlayışına göre geçit veren(!) MGK, bu tür ekonomik karar ve programların sonuna kadar destekçisi olacaktır. General Evren çetesi 80 darbesini, Turgut Özal'ın mimarı olduğu IMF reçetesi "20 Ocak 1980 Ekonomik Kararları"nın kesintisiz (1,5+4=) 5,5 yılda uygulanması için yapmıştı. Temeldeki asıl neden buydu. Bugün de devletin asıl yöneticisi MGK, bu hükümete siyasi ve her türlü ekonomik kararlar alıp uygulamaya koyma görevi yüklemiş ve destekleyecektir.

Bu ay içinde Güneydoğu'ya çağırıp, boşaltılmış ve insansızlaştırılmış bölgeleri gezdirdikleri gazetecilere: "Bizden bu kadar... Terörü durdurduk. Bölgeye sükunet ve barış getirdik(!). Artık sıra Hükümet'indir. Ekonomik ve sosyal kalkınmayı sağlasın bölgede; sermaye gelsin yatırım yapılsın..."dememiş miydi askerler? Zaten kısa bir süre önce tüm hükümet erkanıyla birlikte Kürt endüstri ve ticaret burjuvazisi Lice'deydi; bölgeyi kalkındırmaya başlamışlardı bile!!!

Yerinde durmayan Batı ve kıpırdamıyan Doğu...

Tam 70 yıldan beri, Türk ve Kürt insanlarını Doğu ve Güneydoğu'da sefalet içinde yaşamaya, açlıktan ve soğuktan ölüme terketmiş, ülkenin bu bölümünü okulsuz öğretmensiz bırakmış ve hiçbir kalkındırma etkinliği götürmemiş olan TC Devleti, on binlerce insan öldürdükten ve yaklaşık üç milyon Kürt'ü yerinden yurdundan uzaklaştırdıktan sonra mı bölgeyi kalkındıracak? Öyleyse, askerle işbirliği içindeki korucu köylerine, feodal ağalara bağlı köy ve kasabalara ve boşaltılmış 3 bin yerleşim birimine yeni yerleştirilecek olanlara hizmet götürülecek demektir.

60'lı yıllardan beri yönetimin içinde ve devletin en başında bulunan, "baba" ünvanlı Cumhurbaşkanı Demirel has adamı gazeteci İsmet Solak'a aşağıdaki bilgileri, yazarın deyimiyle "soluk almadan heyecanla devam ederek anlatırken", kendilerinin değil ama okuyanların doğrusu yüzü kızarıyor. Bu utançla tekrar tekrar okuyunca, Doğu ve Güneydoğu'nun nasıl ve neden şimdiki durumda olduğunu daha iyi anlıyoruz:

"Üç gün önce Bilecik'e gittim. Ergani'de doğup büyüyen (neden bunu vurgulama gereği duymuş olabilir dersiniz?) olan Ahmet Taylan'ın üçüncü fabrikasını Bilecik'te kurduğunu ve böylece dünyada gömlekte üçüncü fabrika olduğunu kaç kişi biliyor? Orada 1200 kızımız çalışıyor. Avuç içi kadar Bilecik'te 7 bin inşaat olduğunu, 108 fabrikanın bulunduğunu kaç kişi biliyor? Türkiye yerinde durmuyor, yoluna devam ediyor."(*Hürriyet*, 26 Kasım 97)

Doğrudur, bunları bilmiyorduk, öğrendik. Türkiye yoluna devam ediyor. Nedense yerinde durmayan, yoluna devam eden hep batı bölgeleri! Oysa Doğu ve Güneydoğu hiç yerinden kıpırdamıyor. Ama insanları sürgüne ve ölüme gitmeye devam ediyor.

Dokunulmazlığa "dokundurmalı"

Millevekili dokunulmazlıklarının sınırlandırılması için Meclis'te yapılan ilk oylamada gerekli çoğunluğa ulaşılamadı. Milletin vekilleri olduklarını iddia edenler, değil tüm dokunulmazlık zırhının kaldırılması, sınırlandırılmasını bile istememektedirler. Oysa yapılan çeşitli kamuoyu yoklamaları, halkın yüzde 85'inin milletvekili dokunulmazlıklarının derhal kaldırılması isteğinde bulunduğunu gösteriyor.

Demirel, "sokaktaki adam Meclis'e hükmedemez" çıkışıyla oylamada etkili olmuş olmalı ki, kamuoyunun istemini hiçe sayan bir sonuç alındı.

Kamuoyunun isteği: "Milletvekillerinin siyasal düşüncelerinden ve söylemlerinden ötürü dokunulmazlığı olmalı. Ama rüşvet, yolsuzluk, hırsızlık vb. adi suçlardan dolayı her vatandaş gibi serbestçe yargılanmalıdır." İşte Meclis'te bunu sağlayacak Anayasal değişiklik için gerekli çoğunluğa ulaşılamadı. Çünkü ağır cezalık suç kavramına TCK.159. maddesinde belirtilen siyasal nitelikli suçlar da giriyor.

Dokunulmazlıklar kaldırılamadığı için Çeteler'e dokunulamıyor.

Ama "dokundur" yürüyüş ve eylemleri yayılacak ve yayılmalı, dokundurmalı! DYP ve RP'nin dışındaki bütün partiler dahil, Türk-İş, Disk, TOBB vb. kitle örgütleri "Ankara'ya yürüyüş, mitingler ve halk oylaması" gibi eylemlere başladılar. Eylemlerin sürekliliği ve kitleselliği komünistlerin katılımlarıyla daha da güçlenecek ve Aralık'ın ikinci haftasındaki "Dokunulmazlık oylaması"nı etkileyecektir. Ya 376 oyla istenilen yönde dokunulmazlıklar kalkacak ya da 330'lara ulaşıp referanduma gidilecek.

Bu sonuçlardan birine ulaşılamadığı takdirde, Ağar ve Bucak'ın Meclis'e gelen fezlekeleri görüşülüp, dokunulmazlıklarının kaldırılmasıyla, iki kurbanla Çetelerin üstü örtülecektir!

Devrimciler, komünistler haydi eylem birliğine! Kitlelerle birlikte, eylemlere! Bu eylemlerin başarısı, IMF'in dayattığı ağır ekonomik istikrar programlarının uygulanmasını önleyecek, askerlerin baskılarını arttırma yollarını tıkayacaktır.

Zorlu kavgaya zorlu hazırlanalım, burjuvaziye gerektiği cevabı verelim. 1998 kavganın daha da yükseldiği yıl olacaktır. ●

Öğrenci Hareketleri...

hatta gününü eylemlerde geçirdiği bir dönemdeyiz. Elbette ki, gençlik, "yolumuz işçi sınıfının devrim yoludur" diyerek mücadelede yerini almalıdır ve alacaktır. Öğrenci hareketleri, Lenin'in de belirttiği gibi, sınıf mücadelesinin ilerlemekte olduğu eğriyi göstermede, devrimci durumun geldiği aşamayı belirtmede önemli bir göstergedir.

Öğrenci gençliğin geçmişte, 6. Filo'ya karşı yaptığı eylemler, ODTÜ eylemi ile ülkeye döndürdüğü dönemeç, 12 Eylül darbesinden sonra ilk kabuklarının kırılmasını gösteren ve dönemin değiştiğini belirten eylemleri hafızalardan silinmedi. Bu çizgi silinmez. Çünkü sınıflı toplumların çizgisidir. Aynı doğrultuda yürüyecek binler, onbinler var.

Son gelişen olaylar bu alandaki örgütlenmede bazı eksikleri ortaya çıkarıyor. Daha iyi ve geniş bir örgütlenme gerekiyor. Devrimciler arası birlik bu alanda da önemli.

Son tahlilde amaç, çete, mafya, kontrgerilla ve kirli ilişkilerle dolup taşan burjuva devletinin hükümranlığına son vermek için mücadeleyi bir adım daha ileriye götürmek ve sonunda kazanmaktır.

Bu kez, sınıf savaşımı toplumun derinlerinden yukarıya doğru önünde durulmaz bir dalga gibi geliyor. İşçi sınıfımız, öğrencilerle, kadınlarla, memurlarla, toplumun her kesimiyle birlikte bu kez düşmanı kalbinden vuracaktır. Çevresi saatli bombalarla çevrilmeye başlayan burjuvazinin, "kurtuluşu" oldukça güçtür. ●

Dünyanın yüzünü güldüreceğiz.

1998 yılının dünyada emperyalizmin ve gericiliğin yenilgisi, devrim güçlerinin güçlenmesi, barış, demokrasi, devrim ve sosyalizm yolunda ileri bir adım olmasını dileriz. Türkiye 1998 yılında birçok olaylara gebedir. Devrimci durum koşullarının, Türkiye işçi sınıfı açısından sonuçlanması için tüm gücümüzle çalışmak devrimden yana güçlerin omuzlarındadır. 1998 yılı, işçi sınıfımıza ve halkımıza, tüm yoldaşlarımıza, komünistlere ve devrimcilere kutlu olsun. Devrim kavgasında 1998 yeni başarılarla dolsun!

İşçinin Sesi

Selam olsun devrimci mücadaleye adını yaşamıyla yazanlara !

Selam olsun Bedir Yoldaş sana!

E. DİYARLI

Bedir yoldaşımız senin yaşamını örnek alıyoruz ve örnek veriyoruz. Sen herşeyinle kavgamızda yaşıyorsun. Ömrünü adadığın komünizm kavgasında sana yaraşır yoldaşlar olarak davayı sürdürecek, Türkiye'de ve dünyada komünizmin kızıl bayrağını bir daha inmemek üzere göklerde dalgalandırmak için savaşacağız.

Yandaki resimde Bedir yoldaşımız, 10. Özveri Taarruzu Kapanış Gecesinde, R. Yürükoğlu yoldaşa plaket veriyor -1986

Bedir Aydemir yoldaşla tanışmamış şanssızlardan biriyim. Fakat onunla ilgili duyduklarım ve okuduklarım beni fazlasıyla etkiledi. İşte dedim, komünist adam böyle olur. En verimli çağında 42 yaşında kansere yenik düşen yoldaşımızı bedenen kaybedeli tam 9 yıl oldu.

42 yaş nedir ki? Fakat Bedir yoldaşımız bu kısa yaşamına çok şeyler sığdırmaya çalışmış ve başarmıştır da.

Burjuva kökenli zengin bir ailenin çocuğu olmasına rağmen kendisini komünizme ve işçi sınıfına adamış, son dakikalarında bile tüm gücünü toplayarak, "yaşasın mücadelemiz, yaşasın komünizm, yaşasın partimiz" diye haykırmıştır. Devrime olan sarsılmaz inancını son nefesinde bile tekrarlamıştır. Düşünsenize iyi yetişmiş, iyi eğitim görmüş ve zengin bir aileden gelmiş bu insan, isteseydi burjuva düzenin sağladığı "ne nimetlerden" yararlanabilirdi, fakat o bütün bunları elinin tersiyle itmiş ve kendini sadece işçi sınıfına adamış. Büyük bir özveri ile sarılmış partisine, bayrağına.

Bedir Yoldaş (parti adı Ragıp İçel, yazar adı Yalçın Çağlar, günlük yaşamdaki adı Mevlüt) 1973 yılında Veli Dursun yoldaşın teklifiyle partiye giriyor. Uzun bir süre TKP Merkez Komitesi, Merkez Yürütme Bürosu üyesi olan Bedir yoldaş, planlı, programlı çalışması ile birçok şeyi iki koltuğa sığdırabilmiş insanlardan biri. Bölge sekreterliği, matbaa ya da dış ilişkiler olsun, gazete ya da Merkez Komite Sekreterliği olsun, hangi alanda çalışırsa çalışsın, birimde uyumu sağlayan, partinin ileriye atılmasını öngören hedefler ve çalışmalar koymuş, o alanın çehresini değiştiren yoldaş olmuştur.

Bedir yoldaşımızın, yüksek teorik formasyonu yanısıra, son derece alçakgönüllüğü dilden dile dolaşan bir diğer özelliklerden biri. Örnek partili kimliği, partimizin gelişip güçlenmesinde her zaman belirleyici bir rol oynamıştır.

Bedir yoldaş, aynı zamanda, dünyanın neresinde olursa olsun, burjuvaziye karşı yükselen mücadeleyi yüreğinde sımsıcak hisseden, içten bir enternasyonalist olmuştur.

Görülüyor ki, Bedir yoldaşımızın bütün özelliklerini kelimelerle anlatabilmek hiç de mümkün değil. Fakat bu eşsiz insanın bilinci, inancı, sadakati, coşkusu, neşesi bütün zorluklara rağmen hayat dolu oluşu ve disiplini hepimize örnek teşkil etmeye devam edecektir. Onu yaşatmamızın tek yolu, bu dünyada haksızlıklara, sömürüye karşı mücadele vermek, TKP bayrağımızı yükseltmektir.

Seni unutmadık, unutmayacağız. Senin ömrünü adadığın komünizm kavgasında sana yaraşır yoldaşlar olarak davayı sürdürecek, Türkiye'de ve dünyada komünizmin kızıl bayrağını bir daha inmemek üzere göklerde dalgalandırmak için savaşacağız.

Keşke bizlere de kısmet olsa senin gibi yaşamak, senin gibi ölmek…

Ve senin gibi haykırıyoruz yoldaş:

Yaşasın partim!
Yaşasın mücadelemiz!
Yaşasın komünizm!

Almanya'da 1500'lerde köylü ayaklanmalarını konu alan, köylülerden yana geçmiş şövalyenin komutanlığında verilen savaşları anlatan aşağıda Türkçe olarak yayınlanan marşın sözlerini Bedir yoldaşın kendisi yazmıştır. Aralık 1984'deki 8.Özveri Taarruzu kapanış gecesi için yazılan bu marş *İşçinin Sesi Korusu* kasetlerinde yer almaktadır.

HAYDİ UTKUYA

Söz : Bedir Aydemir
Müzik : Alman devrimci marşı

Fabrikalardan gelen ses
Haydi kavgaya
İşçinin Sesi'dir bu ses
Haydi utkuya

İşçiler silahlanın
Devrim için hazırlanın

Gecekondu ayaklandı
Haydi kavgaya
Köyler savaşa uyandı
Haydi utkuya

İşçiler silahlanın
Devrim için hazırlanın

Yürüyor devrim ordusu
Haydi kavgaya
Burjuvazinin kabusu
Haydi utkuya

İşçiler silahlanın
Devrim için hazırlanın

İktidarı zaptedelim
Haydi kavgaya
Demokrasi için tek yol devrim
Haydi utkuya

İşçiler silahlanın
Devrim için hazırlanın

Aşağıdaki metin Bedir Yoldaş'ın *İşçinin Sesi*'nin 285, 24 Haziran 1985 tarihli sayısında *Yalçın Çağlar* adıyla yayınlanan yazısıdır. Türkiye'nin o zamanki nesnel koşulları, faşizmin ortadan kalkmış olduğu, yerini otoriter eğilimli gerici bir yönetimin almış olduğu bir ara dönem. Demokrasi savaşımının giderek öneminin arttığı bir dönem. Günümüzde de demokrasi için savaşım güncelliğini korumaktadır. Dolayısıyla o günün sorunlarını kaleme getiren bölümleri dışarıda bırakarak, bu yazıyı kısaltmalarla yeniden yayınlıyoruz. Bedir Yoldaş'la kavgada beraberiz, onunla omuz omuzayız!

Türkiye'nin Gereksinimi Partidir

BEDİR AYDEMİR

(...)
Nesnel ortam ile devrimin utkusu için belirleyici olan siyasal hedefler ve örgütsel görevler birbirine sımsıkı bağlıdır. Ne var ki devrimi yapacak olan yığınlar bu bağın bilincinde değildir. Yığınlar kendiliğinden bilinç düzeyinde bu bağı kuramaz. Yığınların bilincinde bu bağı kurmak öncü örgütün görevidir. Örgütün bu görevi yerine getirebilmesi için donanmış olması gerekir. Görüntüler gerçeği, iç bağları, nedensellik ilişkilerini hemen ele verseydi bilime, bilimsel yönteme bir gereksinim kalmazdı. Yığınlara dışarıdan bilinç taşıma zorunluluğu fuzuli bir çaba olurdu. Tam da bu nedenle, bilimsel ideolojiye gereken önemi vermediği halde öncü örgüt olmaya sevdalanan pekçok örgüt, eski bir deyimle abesle iştigal etmektedir.

Çok bilinen bu genel doğruları yinelerken, bilinçli okuyucularımızın "artık sıkmaya başladı" dediklerini duyar gibi oluyorum. Bizi bağışlasınlar. Ancak hoşnutsuzlukların adresi biz değil, bu çok basit ve yinelenmiş gerçekleri bir türlü anlayamayan Türkiye sol hareketidir. Bunu böyle söylemek kimseye "örgüt şovenizmi" gibi gelmesin. Genel doğrulardan bugünün somut verilerine doğru dikkatimizi yoğunlaştırmaya başladığımız zaman hemen görülecektir ki, Türkiye solu genel olarak derya içinde olup deryanın farkında olmayan balıklardan farksızdır. Marksizm-Leninizm'den bugünü anlamak için yararlanabilmek Türkiye solunun ufkuna girmiş değildir. (...)

Demokrasi ve devrim savaşımı

Nesnel ortamı değerlendirmekte geriden gelen "öncü"lerin belirleyici siyasal hedefleri ve görevleri doğru seçmeleri de olanaklı değildir, nitekim seçemediler de.

(...)Siyasal konularda bilimsel analiz yapma yeteneği yerine koku alma hassası gelişmiş olan menşevikler (sağ oportünistler- *İ.S.*)... yığınlardan yükselen demokrasi özlemini sezip orada "ekmek" olduğu hesabını yapmakta fazla gecikmediler. Ne yazık ki, işçi sınıfı adına ilkesiz pragmatizmin üst sınırı burjuvanın kuyruğu olduğu için yığınlara, demokrasi istemlerini burjuva muhalefete ciro etmelerini salık vermekten daha ileri bir hedef gösteremediler. Böyle siyasal hedefler için de yığınların "öncü" örgütlere bir gereksinimi yoktur. Yığınların

Devamı 8. sayfada

KAVGA - YORUM

Marksizm bugün daha gereklidir

R. YÜRÜKOĞLU

21-23 Ekim 1997 tarihleri arasında düzenlediği, "*21. Yüzyıla Doğru Sosyalizm*" konulu uluslararası atelyede Havana'da, Küba Komünist Partisi'nin, Ernesto Che Guevara'nın çarpışmada ölümünün 30. Yıldönümü anısına genel sekreterimiz R. Yürükoğlu Yoldaş'ın sunduğu tebliğ.

Sovyetler Birliği'nin çöküşü, çok kişiye, Marksizmin de sonunun gelip gelmediğini düşündürmüştür. Oysa, Sovyetler Birliği'nde başarısızlığa uğrayan Marksizm değil, sosyalizmin başarıyla kurulabilmesi için, kapitalizmle gelen ve Marks'ın mutlak olarak zorunlu gördüğü, gelişmiş endüstri, maddi bolluk, demokratik kurumlar, ve okumuş bir toplum gibi ön koşulların hiçbirisi ortada olmadan girişilen sosyalizm kuruculuğu çabasıydı. Öte yandan, eğer Sovyetler Birliği geri bir ekonomiden doğan kaçınılmaz sorunlara doğru reçeteler sunabilseydi, böyle bir yenilgi de ortaya çıkmayabilirdi.

Türkiye'li komünistler olarak, Sovyetler Birliği'nin çözülmesiyle bir devrin kapandığını düşünmekteyiz, ama şu anlamda: 19. yüzyılda başlayan **sosyalizmin birinci evresi**, sosyaldemokrat partiler kendi emperyalizmlerinin suç ortağı durumuna girdikleri için 1914 yılında sona erdi. Bunu izleyen **sosyalizmin ikinci evresi** de, uzun bir hastalığın ardından sosyalist sistemle birlikte öldü.

Bugün **sosyalizmin üçüncü evresinin** eşiğindeyiz. Bu yeni dönem, sermayenin uluslararasılığına karşı savaşma yeteneğine sahip bir enternasyonalizmi gerektirmekte olup, global olmak zorunda olan bir sosyalizm perspektifini dayatmaktadır.

Yaşadığımız Dünya

Sosyalizmi bir kez daha tarihsel bir güç haline getirmek için atılacak ilk adım, içinde yaşadığımız dünyayı doğru değerlendirmektir.

Marks'ın, azalan kâr hadleri yasası, "modern siyasal ekonominin en önemli yasası", "tarihsel açıdan en önemli" yasadır (*Grundrisse*, s.748). Buna göre, teknolojik düzey ilerleyip emek verimliliği arttıkça, aynı sayıda işçi daha çok üretim yapar duruma gelir ve sermayenin ücretleri kapsayan değişken bölümünün tüm sermayeye oranı azalır. Karın kaynağı emek sömürüsü olduğundan, üretimde işgücünün tuttuğu yer göreceli olarak azalınca, kapitalistin kâr hadleri de düşme eğilimi gösterir.*

Ancak, belli bir teknoloji, henüz toplumsal düzeyde yayılmadan, dolayısıyla fiyatlar da düşmemişken, malların ucuza üretilmesini sağlayarak ekstra artık-değer de getirir. Bu teknolojik yenilikler yayıldıktan sonra ise kâr hadleri yine düşüşünü sürdürecektir.

Bugün kapitalizm, üretken güçleri, 19. yüzyılın başlarındaki endüstri devriminde olduğundan çok daha büyük değişime uğratarak devrimcileştirmektedir. Son 30 yılın bilimsel ve teknolojik buluşları, emek-yoğun üretimi, ekonomik büyümenin motoru olmaktan çıkarmıştır. Bunun sonucunda, gelişmiş kapitalist ülkelerde üretim sürecinde endüstri proletaryasının oynadığı rol de daralmaya başlamıştır. Bazı ülkelerde ise, endüstride çalışanların sayısında mutlak azalma vardır.

Hem teknolojinin yayılması, hem de bunun kâr hadlerine yansımasıyla, 1966'dan başlayarak, gelişmiş ülkelerde işsizlik birden bire artmıştır. Aynı zamanda, fiyatlar da yükselişe geçmiş, enflasyon yerleşmiştir. Bu kalıcı enflasyon, başka şeylerin yanı sıra, fiyatı değerin üzerine çıkartarak, düşmekte olan kar hadlerini yükseltme çabasının bir göstergesidir.

Çağdaş kapitalizm, teknolojideki devrimler nedeniyle, dünya kapitalist ekonomisinin işleyişinde büyük değişimler yaratmış, globalleşmeyi bambaşka bir düzeye yükseltmiştir.

Ekonomik ilişkilerde en önemli değişikliklerden birisi, az gelişmiş ülkelerle dünya kapitalizminin merkezleri arasında olmuştur. Geçmişte, az gelişmiş ülkelerin rolü ana olarak doğal kaynaklar sunuculuğuydu. 1970'lerden itibaren buralarda kapitalizmin yayılması hızlandı. Bilgisayarlaşma, ulaşım, enformasyon ve haberleşmede gerçekleşen devrimlerin yardımıyla, uluslararası sermaye, endüstriyel kapasitesinin giderek büyüyen bir bölümünü dünyanın bu bölgelerine kaydırmaya başladı. Bu süreçte bazı az gelişmiş ülkeler ekonomik güç merkezleri oldular. Bu ülkeler yalnızca endüstriyel üretimin yeni merkezleri olmakla kalmıyor, hızla büyüyen tüketici pazarlarıyla da dünya ticaretinde giderek artan bir öneme sahip oluyorlar. Dünya kapitalizminin merkezlerinde işçi sınıfının endüstriyel bölümü küçülürken, yeni endüstrileşmekte olan ülkelerde büyüyor.

Açık söyleyelim, komünist hareketin, kapitalizmin geçirdiği büyük değişimlerin üzerine yeterince önemle eğildiğini düşünmüyoruz. Aslında Sovyet yaklaşımı, kapitalizmin gelişimini hiçbir zaman bilimsel bir yaklaşımla ele almamış, bu konuyu da, öteki pek çok konu gibi, siyasetin çıkarlarına alet etmiştir.

Örneğin, "*kapitalizmin krizi*" görüşü her zaman abartılıydı: Sovyet Marksizmi sömürgeciliğin sonunun kapitalizme yapacağı etkiyi görmek istemedi. Sömürgeciliğin bitişinin "kapitalizmin genel krizinin üçüncü devresini" anlattığını öne sürdü. Ve sömürgecilik sonrası kapitalizmi, sömürge ve metropol ülke arasında eski ilişkileri yinelemeye çalışır olarak gördü.

Bu çözümleme, işlemekte olan gerçek süreci yansıtmıyordu. Her ne kadar emperyalist güçler, sömürgelerin bağımsızlık isteklerine karşı çıktılarsa da, sömürgeciliğin sonu, dünya kapitalizmine zarar vermedi. Öngörülerin tersine, bir çok bakımdan dünya kapitalizmi için büyük bir açınım getirdi.

Bu ve bunun gibi gerçek süreçleri yansıtmayan çözümlemelerle komünistler, anlayışlarını kapitalizmin çöküşünün yakın olduğu üstüne dayandırmışlar, her olayı **"kapitalizmin krizinin derinleştiği"**ne yeni kanıt olarak görmüşlerdir. Dünya kapitalizminin işinin bitmiş olduğunu ve beklenen "son kavga"nın çok yakında olduğunu yinelemek, siyasal olarak marjinalleşmemizin ana nedenlerinden biridir. Ve bu marjinalleşme, **Sovyetler Birliği'nin yıkılmasından çok önce başlamıştır.**

Kapitalizm üretim güçlerini devrimcileştirme kapasitesini sürdürdüğü sürece, *sistemi* başaşağı etme beklentileri olgun beklentiler değildir. Başka bir deyişle, *dünya devrimindeki gecikme öznel değil, nesnel nedenlerden dolayıdır.*

Bilimsel-Teknolojik Devrim Etkisi ve Dünya Ekonomisinde Yeni Özellikler

Dünya devrimindeki "gecikme"nin, kapitalizmin ömrünü doldurması bir yana, dünyada ortaya çıkan olağanüstü değişimlerin ve evet, Sovyetler Birliği'nin de çözülmesinin altında yatan temel etken, bilimsel-teknolojik devrimdir.

Son 30 yıl teknolojik buluşlarda çok belirgin bir hızlanmaya tanık olmuştur. Yeni teknolojiler yalnızca üretim süreçlerinde önemli değişimler yaratmakla kalmamakta, çeşitli toplumsal-ekonomik işleyişleri de etkilemektedir. Yeni gereksinimler ve istemler gelişmekte, üretimin ve hizmet endüstrisinin yapısı değişmektedir. Endüstriyel işletmelerin örgütsel yapısında da ciddi bir değişim yaşanmaktadır.

Elektronik ve bilgi işleme (bilgisayarlar, telekominikasyon, yazılımlar ve sistemler), biyoteknoloji ve genetik mühendisliği, yeni maddeler, yeni ve yenilenebilir enerji teknolojilerindeki gelişmeler, teknolojik gelişmenin yeni ve sürekli yenilenen bir aşamasını temsil etmekte ve ekonomik işleyişlerin giderek genişleyen bir bölümüne yayılmaktadır. Bu kapsamda uluslarüstü tekellerin rolü özellikle önemlidir ve gelişmeler asıl olarak ileri kapitalist ekonomilerde gerçekleşmektedir.

Yeni ve yeni doğmakta olan teknolojiler ve bunların ürünleri

hem bilgi ve araştırma yoğundur, hem de içerikleri açısından değişik dallarda uygulanabilmektedirler. Bu teknolojik gelişmeler aynı zamanda sürekli yenilenme ve yüksek oranda eskime (modası geçme anlamında) özelliği taşımaktadır.

En hızlı gelişme elektronik ve enformasyonda yaşanmaktadır. Çoğumuz artık bilgisayarları kanıksadık, buzdolabı gibi, çamaşır makinası gibi, evin ya da işin alışılmış bir parçası gibi görüyoruz. Oysa, bilgisayar daha yeni başladı. Gücü her 18 ayda ikiye katlanarak büyüyor ve en azından gelecek 20, 30 yılda da böyle devam edeceği öngörülüyor.

Günümüzün en önemli olayı, **"enformasyon süper otoyolu"** (information super highway) diye bilinen acaip, muazzam amorf entitedir. Otoyol, geleceğin bir parçası değil, ta kendisidir.

İletişimdeki bu ilerleme, çok geniş bir alanda (alış-veriş, enformasyon, eğitim, pazarlar ve ticaret, ya da kentlerde yaşama vb.) inanılmaz bir değişikliğin öncüsüdür. Kentlerde nüfus azalacak çünkü her gün ofise gidip gelmeye gerek kalmayacak; dükkanlar kalkacak çünkü insanlar kablo yoluyla alacaklar; video endüstrisi ölecek çünkü dünyadaki her filme anında ulaşılabilecek; telefon ve televizyon şirketleri değişecek ya da ölecekler; elektronik referandum ile anında demokrasinin uygulanması olanaklı hale gelecek... vb. İletişimdeki bu devrim gerçekten dünyayı sarsıcıdır.

Enformasyon süper otoyolu bir ekonomik-siyasal manifestodur, **özgürleşmenin manifestosudur.** Bu gerçekten insancıl, özgürleştirici bir teknolojidir. **Bilgi Çağı, Makinalar Çağı'nın sonu anlamına geliyor.**

Yeni teknolojilerin gelişmekte olan ülkelere etkisi şimdilik üretim faktörü kaynakları endüstriyel ve teknolojik gelişme düzeyiyle yakından bağlıdır. Mikro-elektronik teknolojilerin başarıyla emildiği Güneydoğu Asya'nın ihracat yönelimli ekonomilerinden, çok sayıdaki azgelişmiş ülkeye, yeni gelişmelerin aşağı yukarı hiç girmediği Afrika ülkelerine dek bu alanda geniş bir çeşitlilik vardır.

Yeni teknolojilerin gelişmekte olan ülkelere bellibaşlı etkilerini sıralayacak olursak, *en başta* mineral, hammadde ve geleneksel işlenmiş madde ihracatı etkilenmektedir. Dünya kapitalizminde, bu ülkelerin temel ihracatları olan ürünler ve minerallerin, örneğin bakır, demir, çelik, şeker, pamuk, doğal kauçuk gibi maddelerin yerini yeni sentetik maddeler almaktadır. Ve bu eğri giderek hızlanacağa benzemektedir.

İkincisi, üretim yeteneğinde ve ticarette global göreceli avantaj yapısı değişmekte ve az gelişmiş ülkelerin temel avantajı olan ucuz emek avantajı ortadan kalkmaktadır. Uluslarüstü tekellerin giriştiği projelerin büyük çoğunluğu ucuz emek dışındaki faktör koşullarını dikkate almaktadır. Otomasyon, robot kullanımı ve tam zamanında mal teslimi yöntemlerinin artmasıyla birlikte, uluslarüstü tekellerin kurdukları ve geliştirdikleri deniz-aşırı üretim birimlerinde **düşüş** vardır. Böyle deniz-aşırı üretim 1970'lerin sonlarında en yüksek düzeyine ulaşmıştı. Yeni deniz-aşırı işletme sayısında ise artık düşüş vardır.

Üçüncüsü, yeni teknolojilerin çalışma alanında büyük bir etkisi vardır. İşgücünü üretim dışına itmekte, nitelikli işçiyi bile üretimde işe yaramazlaştırmaktadır.

Daha geniş ölçekte teknolojik otomasyon ve değişim yönündeki eğilimin önünde durulamaz. Artan işsizliğe yanıt ancak yeni iş alanları yaratarak sağlanabilir. Oysa, olabildiği kadarıyla da, yeni iş olanaklarında sağlanan artış büyük oranda özel nitelik kategorileriyle sınırlıdır. Bu alanda büyük çaplı bir ilerlemenin önünde hiç kuşkusuz çok ciddi engeller ve sınırlılıklar vardır.

Son olarak, endüstrileşmiş ülkelerle yenilenme hızına ayak uyduramayan azgelişmiş ülkeler arasındaki bağlar daha da gevşeyecektir. Teknolojik uçurum büyümesini sürdürürse, bu durum, azgelişmiş ülkelerin toplumsal-ekonomik çevrenine ve toplumsal-siyasal koşullarına çok olumsuz bir etki yapacaktır.

> ***Bugün sosyalizmin üçüncü evresinin eşiğindeyiz. Bu yeni dönem, sermayenin uluslararasılığına karşı savaşma yeteneğine sahip bir enternasyonalizmi gerektirmekte olup, global olmak zorunda olan bir sosyalizm perspektifini dayatmaktadır.***

Şimdi, bilimsel-teknolojik devrimin toplumsal gelişme açısından belli başlı sonuçlarını özetleyelim.

Birincisi, toplumsal üretimde insanların harcaması gereken zaman azalıyor. Ancak kapitalizm altında bunun pratik sonucu işgününün kısalması değil, tersine artık değer kitlesinin büyümesi oluyor. Tabii, böyle olmasına rağmen, tarihsel bir eğilim olarak sınıf kavgasıyla işgünü de yavaş yavaş kısalıyor. Ama teknolojik ilerlemenin elverdiği hızda değil.

İkincisi, üretimde yaşayan emeğe, işçiye gerekesinim azalıyor, ölü emeğe, makinalara artıyor. Bunun da sonucunda işgününün kısalması gerekirken, tersine, işsizlik büyüyor. Üretken güçlerin gelişmesi, en önemli üretken güç olan insana karşı çalışıyor!

Üçüncüsü, emek sürecinde kafa emeği oranı yükseliyor. Bir yanda kafa emeğiyle çalışanların oranı artıyor. Öte yanda eskiden üretim süreci dışında duran çeşitli entellektüel uğraşlar "üretken emek" içine giriyor.

Bu saydığımız üç sonuç, harcanması gereken emek zamanının azalması, harcanması gereken emek miktarının azalması ve emeğin niteliğinin değişmesi, tarihsel bir gidiş olarak çok iyi bildiğimiz bazı kavramlara işaret ediyor:

Marks'ın *Gotha Programı*'nda sınıfsız toplumu tanımlarken söylediği **"üretimin en az enerji harcayarak yapılması", "insan yapısına layık"** üretim. Ve *Gotha Programı*'nda, *Alman İdeolojisi*'nde, *Kapital*'de temel bir fikir olarak gelen **"gerçek özgürlük dönemi"**. Bilimsel-teknolojik devrimin üç sonucu da, gelişmenin nesnel olarak bu yöne olduğunu gösteriyor. Üretken güçlerin zorladığı ve her çeşit itiraza karşı götürdüğü yön, sınıfsız toplumdur.

Bilimsel-teknolojik devrimin *dördüncü* sonucu olarak, üretimin toplumsal niteliğinin artması, *mülkiyetin toplumsal temelinin genişlemesini* zorluyor. Bu isteğe devrim yoluyla yanıt verilmediği sürece, kapitalizm bu isteği kendi sınırları içinde karşılamaya çalışıyor. *"Tersinden çözme"* dediğimiz kavram bunu anlatıyor.

Üretken güçlerin her yeni gelişme aşamasında, mülkiyet de ona uygun olarak genişler. Anonim şirketlerin, daha sonra tekellerin ortaya çıkışı buna örnektir. Kapitalizm bugün de mülkiyetin tabanını genişletiyor. Öyle ki, ileri kapitalist ülkelerde "özel mülkiyet" deyimini kullanmak bile zorlaşıyor. Onun yerine "kollektif kapitalist mülkiyet" ya da yalnızca "kapitalist mülkiyet" demek daha doğru oluyor. Bu gelişme burada da durmayacaktır. (Mülkiyetin tabanını genişletmenin olanağı kapitalizmin varlık sınırına dayandığı an ise, devrim dışında bir almaşığın kalmadığı an olacaktır. Çünkü bu an, mülkiyet ilişkilerinin üretken güçlerin gelişmesini **mutlak** olarak engellediği andır.)

Bilimsel-teknolojik devrimin *beşinci* büyük sonucu şudur: Üretim o denli karmaşıklaşıyor ve büyüyor ki, hiçbir ülkenin kaynakları üretime tek başına yetmiyor, hiçbir ülkenin pazarı kendi üretimini ememiyor. Bunun sonucunda, artık ülke çapında değil, **dünya çapında üretim ve dağıtım planlaması** gerekiyor. Buna bağlı olarak, **sınırlar giderek gericileşiyor.** İşgününün kısalmasının önünde özel mülkiyet nasıl bir engelse, sınırlar da aynı biçimde üretken güçlerin önünde giderek engel oluşturuyor.

Dünya kapitalist ekonomisinde 1970'lerden bu yana *yapısal bir değişim* vardır. Bu değişimin en belirgin özelliği, üretim ve dolaşımın hızla *globalleşmesi*, uluslarüstü tekellerin rolünün artmasıdır.

1980'lerde uluslarüstü tekellerin tümü kapitalist dünyadaki tüm üretimin üçte birinden fazlasını, dış ticaretin yarıdan fazlasını ve belki de en önemli nokta, yeni araçlar ve teknoloji patentlerinin yüzde 80'ini gerçekleştirdiler.

Ekonominin uluslararasılaşmasının önemli bir göstergesi, dünyada üretilen tüm mal ve hizmetlerin giderek daha büyük bölümünün uluslararası ticarete girmesidir. Bu durum, ekonomilerin içiçe geçmişliğini de arttırıyor. Uluslararası ticaret, ulusal devletlerin faaliyet alanı olmaktan çıkıyor. Uluslararası ticaretin giderek artan bölümü tekellerin mal ve değer akımı biçimini alıyor. Tekellerin dünya çapında yürüttüğü planlama, üretim, dağıtım ve tüketim süreci ile karşı karşıyayız. Sermaye ihracı bu oluşumu her zaman içinde taşıyordu, ancak ilk kez bu boyuta gelmiştir.

> ***Kapitalizm üretim güçlerini devrimcileştirme kapasitesini sürdürdüğü sürece, sistemi başaşağı etme beklentileri olgun beklentiler değildir. Başka bir deyişle, dünya devrimindeki gecikme öznel değil nesnel nedenlerden dolayıdır.***

Uluslarüstü tekellerin birbirleriyle ilişkileri de o denli içiçe geçmiştir ki, karar alma merkezlerinin sayısı uluslarüstü tekel sayısından çok daha azdır.

Giderek artan uluslararasılaşmasının sonucunda, kapitalizmde merkezci eğilim güç kazanıyor. Bu durum, merkezkaç eğilimleri tabii ki yok etmiyor. Özellikle az gelişmiş ülke burjuvazisiyle emperyalist burjuvazi arasındaki çelişkiler derinleşiyor. Fakat sahte Marksistler bir şeyi anlamak istemiyorlar ki, bu çelişkiler belirli bir çerçeve içindedir. *Bugün dünyada hiçbir burjuvazi, emperyalizmden bağımsız yaşayamaz.*

Nasıl ülke içinde *birinci departman* (üretim aracı üretimi) ve *ikinci departman* (tüketim malları üretimi) varsa ve aralarında, ikincinin birinciye bağlı olduğu bir işbölümü varsa, benzer durum dünya çapında da vardır. **Bir anlamda emperyalist ülkeler I. departmanı az ve orta gelişmiş ülkeler II. departmanı temsil ediyor.** Dolayısıyla, dünya ölçeğinde sermayenin genişletilmiş yeniden üretimi olmazsa, az gelişmiş ülkelerde üretim ancak giderek **küçülen** boyutlarda sürdürülebilir.

Günümüzde, ulusal çerçevedeki kapitalizmin iflasını belgeleyen, ve gelecek açısından büyük önem taşıyan bir yenilik var. Bir kez, dünyanın çeşitli yerlerinde bölgesel birleşmeler var. Daha önemlisi, Uluslararası Para Fonu (IMF), Ekonomik İşbirliği ve Gelişme Örgütü (OECD), Nükleer Enerji Ajansı (NEA), Uluslararası Enerji Ajansı (IEA), Gümrük ve Ticaret Genel Anlaşması (GATT), Dünya Bankası gibi çok sayıda uluslarüstü kuruluş ortaya çıkıyor. Bunlar, dünya ekonomisinde finans-kapitalin çıkarlarını kollektif olarak koruyan ve düzenleyen örgütlerdir. Bunlar, **emperyalist dünya kurumlarıdır.**

Dünya kapitalist ekonomisinin genel gidişine çok daha hızlı uyarlanan finans kapitalle, ulusal devlet (iç pazarın istemleri) arasında bir uyumsuzluk her zaman olmuştur ama bu giderek vurgu kazanmaktadır. **Uluslarüstü tekellerle ulusal devlet arasındaki çelişki derinleşmektedir.**

Uluslarüstü tekellerin uygulamaları, örneğin dünya çapında fiyat belirlemeleri, ulusal devletlerin politikalarına müdahale etkisi yaptığı gibi, bu ülkelerin enflasyonla mücadele ve pazarı stabilize etme girişimlerini de olumsuz etkiliyor. Bu gelişme, sınırların giderek **gerici** bir rol oynadığını, üretim sürecinin giderek **dünya çapında** örgütlenmek istediğini bir kez daha gösteriyor.

Buraya dek söylediklerimizden bir genel sonuç çıkarabiliriz. Değişik ülkeler sermaye guruplarının birliğini temsil eden uluslarüstü tekellerin güçlenmesi, uluslarüstü finans oligarşilerinin gelişmesi, bunların dünya çapındaki işlemlerini düzenleyen uluslarüstü kurumların doğuşu, uluslarüstü tekeller arasında endüstriler, ülkeler ve kıtalar için savaşımın keskinleşmesi şu anlama geliyor: **Emperyalistler arasında dünyanın ekonomik olarak yeniden paylaşımı.**

Sovyet "Sosyalizmi": El Emeğinden Mekanik Emeğe Günümüz Dünyası: Mekanik Emekten Elektroniğe

Tarih, üretim aletleri teknolojisinin gelişmesi temelinde ilerler. Bu açıdan bakınca, Sovyetler Birliği için tarihsel olarak gerekli sıçrama, kapitalizmden sosyalizme değil, el emeğinden mekanik emeğe sıçrama idi. Gerçekten de **Sovyet tarihi, endüstrileşmenin tarihidir.** Yani, kapitalizm de, Sovyet devlet sosyalizmi de, mekanik emeğin ürünlerini dağıtmak için ortaya çıkan toplumsal formasyonlardır.

Sovyet sistemini komünizmin ilk aşaması olarak tanımlayan kafa karışıklığına rağmen, Marks şu konuda açıktı: Evet, komünist toplum değişik aşamalardan geçerek gelişecektir ama üretken güçlerin kapitalizm altında mümkün olabilecek en yüksek düzeyi, komünist toplumun ilk aşamasına sıçramanın **zorunlu koşuludur.** (*Alman İdeolojisi*,

bölüm I, part II, kısım 5)

İçinde bulunduğumuz çağın içeriği ise, mekanikten elektroniğe sıçramadır. Elektronik ve modern üretim emeği ortadan kaldırıyor. Kâr, ödenmemiş emek-zamanıdır, makina ve robotlar ise yalnızca kendi değerlerini üretime aktarırlar. Robotla üretimin yüksek kârlılığı, içinde işgücü olmayan ürünleri, içinde işgücü taşıyan ürünlerle aynı fiyatla pazara çıkarmaktan gelir. Bu nedenle, değer yasası temelinde işleyen hiçbir toplumsal formasyon bu üretken teknolojiyi tam anlamıyla kullanamaz. Sosyalizm ise, ancak böyle bir teknoloji temelinde kurulabilir.

Siyasal Ekonominin Eleştirisine Giriş'te Marks'ın dediği gibi, üretken güçlerin bir nitelikten ötekine sıçraması, yeni üretken enerji biçimlerine geçiş demektir. Yeni üretken enerji biçiminin öğelerinin verili bir tarihsel zamana girişiyle, "toplumsal devrim çağı" başlar.

Elektroniğin üretime uygulanması, dünyayı tam da böyle bir dönemin eşiğine getirmiştir. Elektronik, toplumu polarize olmaya ve sosyalizme sıçrama için kendini hazırlamaya itiyor. Elektroniğe doğru bu giderek hızlanan geçiş, anlatılamaz derecede zenginlik yaratırken, aynı zamanda anlatılamaz derecede sefalet yaratıyor. Giderek daha fazla işçi kalıcı olarak işsiz kalmaya başlıyor ve mutlak zenginlik ile mutlak fakirliğin arası kutuplaşıyor.

Dünya tarihinde içinde bulunduğumuz dönem, ancak, sosyalizm için zorunlu olan maddi koşulların bu tanımlamalarıyla, elektronik gerçeğiyle ve modern üretken enerjinin bütünüyle karşılaştırıldığında anlaşılabilir. Giderek daha çok toplumda görülmeye başlanan toplumsal kutuplaşma ve yıkım, komünizme yükselmeye hazırlanan dünyanın son antagonist aşamasıdır.

Buraya dek söylediklerimizin ışığında bir düşünürsek, sosyalizm ya da Marksizm ölmüştür denebilir mi? Hayır, tam tersi geçerlidir. Dünya nesnel olarak sosyalizme gidiyor ve Marksizm, olmakta olanı açıklayan, olacak olanı geniş çerçevesi içinde anlatan ve ne yapılması gerektiğini gösteren tek teoridir.

Yeni Bir Komünist Hareket

"Yaşayan sosyalizm"in çöküşü, dünyanın her yerinde sol'un içine düştüğü krizi derinleştirirken, aynı zamanda yeni bir fırsat açmıştır. Sovyet sosyalizm anlayışının voluntarist/totaliter yöndeki temel kavramsal hatalarının anlaşılması ölçüsünde, sistemin çöküşüne yas tutmaya gerek yoktur. "Yaşayan sosyalizm"in ve onun siyasal örgütlenmelerinin ve ideolojik kurgularının çöküşü, sosyalizm davasını uzun dönemde ilerletecektir. Çünkü bu çöküş, gerçeğe dayalı toplumsal gelişme sürecinin önündeki engeli kaldırmıştır.

Bugün, komünist hareketin krizinin Sovyetler Birliği'nin çöküşüyle başlamadığı gerçeğini yüzleyerek işe başlamalıyız. **Ve yeni bir komünist hareket yükseltmeliyiz.**

Komünistler olarak, her zaman görevimizin yalnızca dünyayı anlamak değil, değiştirmek olduğu fikriyle övündük. Ama, her alandaki bilimsel

*Sovyetler Birliği için tarihsel olarak gerekli sıçrama, kapitalizmden sosyalizme değil, el emeğinden mekanik emeğe sıçrama idi. **Sovyet tarihi, endüstrileşmenin tarihidir**. Yani, kapitalizm de, Sovyet devlet sosyalizmi de, mekanik emeğin ürünlerini dağıtmak için ortaya çıkan toplumsal formasyonlardır.*

adımların, pratik sorunların çözümüyle doğrudan bağlantılı olduğunu unuttuk. Gerçeğin tek hazinesinin bu dünya olduğu ve tüm zenginliği ve sınırlamaları, olasılıkları ve karmaşıklıklarıyla yaşayan ve gelişen bir organizma olarak onu değiştirmenin yolunun onu **anlamaktan** geçtiği fikrine dönmek zorundayız.

Sovyet döneminde komünist hareket Marksist teoriyi büyük ölçüde küçümsedi ve onu siyasal amaçlara kurban etti. Bu nedenle de, parti okullarında Marks-Engels değil, onları "güne uygun özetleyen" metinler öğretildi. Yeni komünist hareketin en önemli görevlerinden birisi, Marksizmi Marks, Engels ve Lenin'den öğrenmek ve öğretmektir. Bunu yaptığımızda, Marksizmin bugünün de önünde giden bir hazine olduğunu da daha iyi anlayacağız.

Yalnız bu konuda dikkat edilmesi gereken önemli bazı yönler var:

Marksist Teori Bölünmez Bir Bütündür

Marks'ın yapıtlarında, yalnızca yüzyıl önce tarih sahnesine çıkmış sorunlar değil, aynı zamanda bugün insanları etkileyen temel sorunlara da yanıtlar vardır. Ve bu yapıtların en önemli yönü, bu sorunların çözülebilmesinin bilimsel yöntemlerini ortaya koymasıdır. Engels, ölümünden kısa süre önce W. Sombart'a yazdığı mektupta Marksist teorinin çok güzel bir tanımını yapmıştır.

> "*Bu yolla meselelere bakış bir doktrin değildir, bir yöntemdir.* Hazır-yapılmış dogmalar değil, araştırmayı daha ilerletecek ölçütler ve bu araştırma için yöntem sağlar." (W. Sombart'a Mektup, 11 Mart 1895) (abç.)

Bu noktada, büyük öneme sahip iki olguya dikkati çekmek istiyoruz. Birincisi, Marksist teorinin içsel bütünlüğü, ikincisi, Marksist ekonomik teoriyle ondan çıkarılan devrimci sonuçların organik bütünlüğü.

Marksist teori, felsefe, siyasal ekonomi ve bilimsel komünizmden oluşan temel bileşkenlerinin etkileşimiyle gelişmiştir. Bu bileşkenlerden her birinin kendisine özgü konusu vardır ve bağımsız gelişirler. Ancak bu bağımsızlık görelidir, bu bileşkenlerin birbirleriyle etkileşimi olmadan, Marksizm bütünsel bir teori olamaz.

Marks ve Engels 1840'larda, yaptıkları ekonomik çalışmanın sonuçlarıyla ve tarihi materyalist kavrayışlarından çıkardıkları sonuçlarla, bilimsel komünizm teorisinin temel tezlerini formüle ettiler. Tarihin diyalektik materyalist anlayışının ortaya konması, Marks'ın ekonomik araştırmasının yöntemsel ön koşullarını yaratırken, bilimsel komünizm teorisinin geliştirilme gereksinimi de, bu araştırmayı bir zorunluluk haline getirmişti. Ve nihayet, ekonomik teorinin ortaya konması, tarihsel sürecin materyalist anlayışını büyük ölçüde zenginleştirdi.

Kapitalizmin ekonomik yasalarını araştırırken, Marks, tarihin materyalist anlayışını şöyle anlattı: İnsan toplumunun yasaları, doğa yasaların tersine, insanların eylemleri aracılığıyla işler, ki bu da, sınıflı toplumlarda sınıf mücadelesi biçimini alır. Bu nedenle, Marksizmin en temel özelliklerinden biri, eyleme, **pratiğe dönük** olmasıdır.

Dahası, 1857 ekonomik krizi üzerine yaptığı çalışmanın ve 1857-58'de, ekonomik teorisinin kurallarını ele alışının bir sonucu olarak Marks, **kapitalist toplumsal formasyonun tarihsel sınırları** hakkında genel metodolojik sonuçlara varmıştır. (*Siyasal Ekonominin Eleştirisine Katkı*)

Marks ve Engels'in teorik mirasının derin birliği, yalnızca "yatay olarak", bileşkenlerinin etkileşimi olarak söz konusu değildir. Bu birlik aynı zamanda "dikey" olarak da sağlanmıştır. 1843 sonrasında Marks'ın teorisi bir tek gelişme çizgisi izlemiştir. Bu gelişme dialektik, yani çelişkili bir yapıdadır. Teorinin bazı tekil öğeleri sonraki araştırmalarla yanlış çıkmıştır ama Marks ve Engels'in teorik mirasının ancak bütünü Marksist teori hakkında doğru fikir verebilir. *Kapital*, Marks'ın 1840'lardaki ilk çalışmalarında, özellikle *1844 Ekonomik ve Felsefi Elyazmaları*'nda, ana hatlarını çizdiği programın araştırmalarını özetler. Bu olguda Marks'ın tüm teorik mirasının içsel bütünlüğü yatar. Bu miras, Marksizm düşmanlarının icat ettiği bir teori olan "iki Marks"tan çıkarak değil, farklı parçaların toplamı olarak değil, yalnızca gelişen bir bütün olarak, yaşayan bölünmez bir düşünce olarak ele alınırsa özümsenebilir.

Geçmiş Deneyin Bazı Yönleri

Yeni komünist hareket, yeniden dünya çapında bir güç olabilmek için, bir dizi konuda kendisini düzeltmek, Marksizme ve yaşama yeniden tam uydurmak zorundadır. Burada bu konuların yalnızca birkaçını ele alacağız.

Sınıf Kavgası: *Manifesto*, "şimdiye dek yaşamış tüm toplumların tarihi, sınıf kavgaları tarihidir" der.

Yukarıdaki cümle bağlamında, içinde bulunduğumuz çağda bazı ortak "insani çıkarlar"ın sınıf kavgasının üstüne çıktığını söyleyen "yeni düşünce"yi açıkça reddetmek zorundayız. 'Evrensel yıkım'ın (ki nükleer savaş, insanlığın uğrayabileceği yıkımın tek kaynağı da değildir. Çevresel yıkımın değişik biçimleri, giderek dünyadaki tüm yaşamı söndürebilecek felaketlere yol açmaktadır) tehlikelerini küçük gören bir siyasal hareket, tabii ki, gerçekle bağlantısını kesmiş demektir. Ama bu "yeni" fikir, kapitalizme ideolojik olarak teslim olmaktan başka bir şey değildir.

"Evrensel yıkım" endişelerine Marksizmin verdiği yanıt, son çözümlemede, ortak "insani çıkarı" savunmanın tek yolunun kapitalizmi devirmek olduğunu

*Günümüzün en önemli olayı, **"enformasyon süper otoyolu"** (information super highway) diye bilinen acaip, muazzam amorf entitedir. Otoyol, geleceğin bir parçası değil, ta kendisidir.*

göstermektir. Yaşam gösteriyor ki, genel insani çıkarlar, ancak özel kâr için olan kapitalist sömürü sisteminin ortadan kalkmasıyla üstün gelecektir. Genel insani çıkarlarla sınıf savaşımı arasında çelişki, ancak sıkça egemen olan ekonomizmden de mutlaka arındırılmalıdır. Çünkü işçiler ve kapitalistler arasında emeğin sonuçları üzerine olan kavga, sınıf savaşımının temel yönüdür ama sık sık başka konuların (ırkçılık, savaş, kadının aşağılanması, demokrasi, devletin dinselleştirilmesi, çevresel sorunlar, vb.) hatta uzun bir dönem için, siyasetin keskin ucu olarak öne çıkabildiği ortadadır.

Voluntarizm: Yeni komünist hareket, kendinden önceki nesillerin neredeyse karakteristiği durumuna gelen voluntarizmi reddetmek zorundadır.

Marks'ın tarihsel materyalist bakışının merkezinde şu önerme yatar:

> "İnsanlar kendi tarihlerini kendileri yaparlar, ama kendi keyiflerince yapmazlar. Bunu, kendilerinin seçtiği koşullar altında değil, doğrudan karşılaştıkları, **geçmişten verilen koşullar altında** yaparlar. (18th Brumaire of Louis Bonaparte, MESW, p.97) (abç.)

Oysa, komünist hareket, siyasette öznel öğenin kapasitesini olduğundan fazla görmeye ve insan iradesinin yalnız başına toplumsal koşulları değiştireceğine inanmaya sürekli bir eğilim göstermiştir.

Tabii ki, voluntarizme doğru bir eğilim tüm devrimci hareketlerde neredeyse kaçınılmazdır, çünkü devrim, tanımı gereği, insan eyleminin tarihi değiştirmek için harcadığı olağanüstü bir çabadır. Ama, her ne kadar öznel öğe devrimci anda başarı için canalıcı ise de, "geçmişten verilen koşullar altında" oluşan toplumsal ilişkileri değiştirmede kesinlikle sınırlı bir kapasiteye sahiptir. Olgun bir devrimci hareket, bu kısıtlamaları kabul etme yeteneği gösteren ve perspektiflerini buna göre düzeltebilen harekettir. Yine tarihin gösterdiği gibi, bu değişiklikleri yapmayı başaramayan hareketler ve partiler kaçınılmaz olarak çökerler.

Dogmatizm: Tarihin gösterdiği bir gerçek olarak dogmatizm, başlangıcı ideolojik olan tüm hareketlerde sürekli olarak ortaya çıkmaktadır. Öyle ise, bu eğilimle bir daha karşılaşmayı da bekleyebiliriz. Ama kendi mirasında bu eğilimin olumsuz sonuçlarını gören bir hareket, onu yeniden ortaya çıktığında engellemeye daha hazırlıklı olur.

Marks'ın felsefi yaklaşım ve varsayımları ile Sovyet Marksizmi arasında ancak biçimsel bir ilişki vardır. Ama dogmatizm, 'yaşayan sosyalizm'in ilkel bir yönü olmaktan daha ciddidir. Her ne kadar basit çözümleme biçimlerini besliyorsa da, basit düşüncenin bir sonucu da değildir. Tüm doktrine dayalı hareketlerde (ister dinci, ister laik olsun) dogmatizm, ideolojiyle somut gücün birleşme noktasında ortaya çıkan bir iltihaptır. Ve gücü arttırmak için ideolojiyi kutsallaştırarak, varolan otoriteyi yasa haline getirmede araç işlevi görür.

Dogmatizmin komünist hareket içinde temel dışa vurumlarından biri, Sovyet deneyimini evrenselleştirme eğilimidir. Ama Lenin, soruları somut gerçekler temelinde yanıtlayan büyük bir materyalist olarak, bu yanlışa düşmedi. Nitekim, "solcu çocuksuluk" dogmatizmini eleştirirken, Bolşevik Devrimi'nin gelişme çizgisinin 'yinelenmesini' bir 'tarihsel zorunluluk' olarak getirmiyordu.

Ekim deneyiminin evrenselliğinin bu şekilde sınırlandırılmasına, sonradan hiç rastlanmamıştır.

Kapitalizmden Komünizme Geçiş: Bugün, sosyalizme geçişten ne anladığımızı açıklayacak yeni bir perspektife gerek vardır.

Şimdiden şurası açık ki, bu perspektif, ne süreç, ne de sonuçları açısından 'yaşamış sosyalizm'e benzememeli, Marks'ın öngörüleri üzerine oturmalıdır.

Sovyet Marksizmi'nin Marks'ı çarpıttığı ana nokta, **sosyalizme geçişle sosyalizm arasındaki sınırı bulandırmasıdır.** Stalin'de kaynağını bulan bu teorik sapma, sosyalizmin, kapitalizmin ekonomik, siyasal ve toplumsal ilişkilerini reddedişinin *uzun bir süreç* alacağını belirten Marks'ın ve Lenin'in teorisini ayaklar altına almıştır. Sovyet Marksizmi, Marks'ın koca bir tarihsel dönemi kapsayacağını düşündüğü dönemi, 15 yıla indirmiştir! Yeni toplumsal ve ekonomik düzene geçiş uzun sürecektir. Dolayısıyla, proletarya diktatörlüğünün kurulmasından sonra, sosyalizmin, tarihsel olarak saptanmış bir zaman noktasında 'başlamayacağı' fikrine kendimizi alıştırmak zorundayız. Günümüz koşullarında, sosyalizme geçiş ve sosyalizmin gelişmesi uzun bir zamana yayılacak, Marks'ın belirttiği gibi, 'tüm bir tarihsel dönemi' kapsayacaktır.

"Yaşayan Sosyalizm": Son on yıllardaki büyük çalkantıların ve yaşanan Sovyet deneyinin ışığında, tüm toplum, nasıl bir sosyalizm amaçladığımızı bilmek isteyecektir. Bizim sosyalizmimiz daha farklı, daha iyi olacaktır demek yetmez. Neden daha iyi olacaktır? Bu soruyu yanıtlayabilmek için, Sovyet sisteminin başarısızlığının kaynağını göstermek gibi bir zorunluluğumuz vardır.

Sovyet sistemi, bilimsel teknolojik devrimin pratik uygulamalarına direnerek (böylece emek verimliliği, kaynakların verimli kullanımı ve çokyönlü ekonominin oranlı gelişimi gibi canalıcı konularda, kapitalizmin gerisine düşerek) sınıfta kalmıştır. Aynı şekilde, totaliter ve "burjuva demokrasisi"nden çok daha katı siyasal sistemiyle de sınıfta kalmıştır.

Sorunun merkezinde, yönetsel-emir ekonomisi yatmaktadır. Öznel iradeyle hareket etmeye çalışan ve temel ekonomik yasaların işleyişini bozan bir sistem kök salamaz. Doğrudur, bu sistem başlarda devrim-öncesi Rusya'nın geri kalmışlığını yenmede önemli başarılar kazanmıştır. Ancak, ekonomide yeni buluşların, verimlilik ve üretkenliğin motoru olması anlamında hiçbir zaman kapitalizme rakip olamamıştır. Bunun sonucunda, "toplumsal adalet" savını sürdürmek giderek olanaksızlaşmıştır. Ve liderlerden hesap sorulabilmesini sağlayan bir işleyişi kuramama başarısızlığı, yeni koşullara bir toplumun kendini uydurabilmesi açısından can alıcı olan değişim olasılıklarını söndürmüştür.

"Yaşayan sosyalizm"in en temel yapısal zaafı, sistemin hiçbir zaman kendini yeniden üreten bir üretim biçimi haline gelememesiydi. Sorunları daha da kötüleştiren, içinden çıkılamaz yapan yaklaşım, Marksizmin bu konudaki ciddi uyarısını anlamaya çalışmak yerine, *"sosyalizmin yasaları otomatik olarak işlemez"* diyerek üstünden atlamaya çalışmaları oldu.

Emperyalist Savaş: Emperyalistler arası savaşın kaçınılmazlığı tezi, dünya komünist hareketi için teorik bir köşetaşıydı. Kapitalizmin eşitsiz gelişme yasası temelinde bakıldığında, yeni güçlenen

Yeni toplumsal ve ekonomik düzene geçiş uzun sürecektir. Dolayısıyla, proletarya diktatörlüğünün kurulmasından sonra, sosyalizmin, tarihsel olarak saptanmış bir zaman noktasında "başlamayacağı" fikrine kendimizi alıştırmak zorundayız.

ülkelerin dünyanın yeniden paylaşımını gündeme getirmeleri ve bunun da savaşa götürmesi kaçınılmazdı

I. Dünya Savaşı, bu tezin en canlı kanıtıydı. Çatışmanın göbeğinde, Avrupa'nın en hızlı büyüyen ve en dinamik sermayesi haline gelmiş olan Alman sermayesinin, Afrika ve Asya'nın büyük çoğunluğunu kendi sömürgeci imparatorlukları içine katmış olan İngiliz ve Fransız sermayelerinin sahip olduğu nimetlerden 'hakettiği payı' koparıp alma girişimi yatıyordu.

İki karşıt emperyalist blok arasında bir çatışma olarak başlayan II. Dünya Savaşı, bu tezi daha da kanıtladı.

II. Dünya Savaşı'nın ardından, emperyalistler arası düşmanlıkları geride tutmada sosyalist ülkeler tehdidi önemli bir öğe oldu. Fakat, dev uluslarüstü bankaların ve şirketlerin büyüyen rolü ve dünya kapitalizmine giderek artan biçimde aracılık eden yeni dünyasal kuruluşlar da önemliydi. Sermaye, ulusal karakterini yitirmesiyle, bir zamanlar karşıt kapitalist devletleri savaşa iten zorlamaları zayıflatmıştı. Dahası, nükleer silahların da bu teze yaptığı etkiyi dikkate almak zorundayız.

Emperyalist ülkeler arasında, tek tek ya da bloklar halinde 50 yıldır savaş olmadı. Yakın bir gelecekte de böyle bir olasılık gözükmüyor. Evet, savaşlar ve işgaller hep oldu, oluyor. Fakat, ana kapitalist güçler birbirlerine karşı askersel bir tehdite bile bulunmadılar. Gelecekte böyle bir savaş olasılığı tamamen dışlanamaz ama, emperyalistler arası savaşların **"kaçınılmaz"** olduğu tezinin doğruluğu da sorgulanmalıdır.

"Ulusal Amaçları Savunarak Ulusun Lideri Olmak": Reddedilmesi gereken fikir şudur: İşçi sınıfı, ulusal çıkarları ve amaçları kararlı biçimde savunursa, ulusun önderi olur!

Marks ve Engels, bunun tersini söylemişlerdir. Sınıf savaşımı öncelikle bir ulusun içinde geçtiğinden, ilerici sınıf, *kendi sınıf çıkarını* toplumun (ulusun) çıkarı durumuna getirmeli, toplumu *kendi sınıf çıkarları çevresinde* toplamalıdır. (F. Engels, '*Almanya'da Anayasal Sorun*'. Marks-Engels, *Toplu Yapıtlar*, İng.basım, c.6, s.85.)

Bu iki fikir, iki ayrı sınıf sözcülüğüdür. Toplum, işçi sınıfının çıkarlarını mı benimseyecek, yoksa "ulusal" çıkarlar mı işçi sınıfının davranışını belirleyecek?

Proletaryanın sınıf savaşımını yürüttüğü alan, öncelikle ulusal devlet sınırları içindeki alandır. İşte bu nedenle, gerçekte değil görüntüde, özde değil biçimde, sınıf savaşımı ulusaldır. Ancak, proletarya ulusal değil, *enternasyonalist* bir sınıftır.

"İki Pazar" Teorisi ve İzolasyonizm: Sovyet teorisinin ana temalarından birisi, 1917 ile birlikte dünyanın iki birbirinden bağımsız toplumsal düzene - kapitalizm ve sosyalizm- ve II. Dünya Savaşı'nın ardından da iki bağımsız pazara bölündüğü idi.

1917'nin devrimci coşkusu içindeki, kapitalist dünyanın amansız düşmanlığıyla karşı karşıya kalmış bir komünist neslin, tamamen kendine yeterli bir ekonominin kurulmasını, varlıklarını sürdürebilmede tek umut olarak görmeleri anlaşılabilir. Böylece, Sovyetler Birliği ekonomik hayatın her kesiminde, gıda maddelerinden hammaddelere, üretim araçlarından tüketim mallarına kadar, kendi kendine yeterli olmayı amaçlayan otarşik bir gelişme yolunu seçti. 1945 sonrasında ise "iki dünya pazarı" teorisi aynı amaca hizmet etti.

Zorunluluk yaratıcılığın anasıdır derler ama bu, genellemelerin de anası olması gerektiği anlamına gelmez. İki bağımsız dünya sistemi ve iki bağımsız dünya pazarı teorileri tam da böyle bir genellemeydi. Zorunluluktan bir sosyalist meziyet (ve ilke) türetmeye çalışıyordu. Ne yazıktır ki, bu yanlış teori ve ondan kaynaklanan siyasal strateji son tahlilde kendi kendini yıkıcı bir rol oynadı.

Rusya'nın sınırlı maddi kaynakları temelinde kendine yeterli bir sosyalist sistem kurmasını olanaklı gören varsayım yanlıştı. Bu, 1930'larda, Stalin'in son-hız endüstrileşme programının Sovyetler Birliği ile ileri kapitalist ülkeler arasındaki arayı daralttığı dönemde kendisini o kadar açık etmiyordu. O zamanlar önemli ilerlemeler yalnızca **nicelikle** ölçülüyordu. Fakat, bu yıllarda kurulan otarşik sistem, II. Dünya Savaşı sonrasında gelen bilimsel teknolojik devrimin kapitalist ülkelere sağladığı ilerlemeye ayak uyduramadı. Bu transformasyon kapitalist üretim biçiminde bir devrime yol açtı ve izole bir devletin (ya da devletlerin) yarışamayacağı bir sistem yarattı.

Bilimsel-teknolojik devrimin belki de en önemli sonucu, her ülkenin içinde yer almak zorunda olduğu tek bir dünya ekonomisini iyice ortaya çıkarmasıdır. Gelecek sosyalizm, ne yapıp yapıp dünyadan soyutlanmamak zorundadır.

İşçi Sınıfının Dünya Stratejisi: Buraya dek söylenenler ışığında, işçi sınıfının dünya ölçeğindeki tek geçerli stratejisi, bilimsel-teknolojik devrimin üzerine kurulu stratejidir. Gündemin baş sorunu, *bilimsel-teknolojik devrimin yayılmasını sağlayacak, kapitalist sistemin kendi açmazlarını savaşla çözmesine karşı duracak ve halkları bilimsel teknolojik devrimden sosyalist devrime ulaştıracak bir strateji* çizmektir.

Üretken güçler her zaman belirleyici olanıdır, üretim ilişkileri hiçbir zaman onları kalıcı biçimde durduramaz. Kalıcı olarak durdurabilecek noktaya gelindiği zaman o sistem tüm olanaklarını tüketmiş demektir ve sistem olarak çöker. Bugün sözkonusu olan bu değildir. Evet, özellikle ileri kapitalist ülkeler ve genelivle dünya sosyalizm istiyor. Ama bu, **kapitalizmin, emperyalizmin sonu bugün gelmiş demek değildir.** Üretken güçler kendi özgür gelişmesine bırakılsa çok daha hızlı gelişebilecekken, önüne özel mülkiyet engeli durduğu için onunla sürekli kavga içinde, onu sürekli iteleyerek, yani zaman kaybederek ilerliyor.

Bilimsel-teknolojik devrimin belki de en önemli sonucu, her ülkenin içinde yer almak zorunda olduğu tek bir dünya ekonomisini iyice ortaya çıkarmasıdır. Gelecek sosyalizm, ne yapıp yapıp dünyadan soyutlanmamak zorundadır.

Her sistem dönem dönem bunalıma girer, bu aynı zamanda gelişmesinin yoludur. Kapitalizmin girdiği bunalımlardan devrimci yönde yararlanılmazsa, bunun sonucu, sistemi kendiliğinden gelişmesine bırakmaktır. Kendiliğindenliğe bırakılan hiçbir sistem de, tüm gelişme olanaklarını yitirmeden yıkılmaz. O zaman emperyalizmin kaçınılmaz olarak gideceği yol, dünya pazarını alabildiğine derinleştirmek, komünizmi alabildiğine yakınlaştırmaktan başka birşey değildir. Komünistlerin görevi, bu sarhoş ve ağır gidişi, bilinçli bir gidişe çevirmektir.

Komünist Partisi ve Merkeziyetçilik: Komünist partisi, demokratik merkeziyetçi bir işleyişe sahiptir. Legal ortamlarda çalışan partilerde demokrasi daha geniş olur, illegal ortamlarda ya da sıcak çatışma ortamlarında çalışanlarda merkezilik öndedir. TKP de illegal çalışan bir partidir ve demokratiklik yönü asıl olarak merkez komitesi ve üstü (MK, Siyasal ve İdeolojik Bürolar, Kongre) için geçerlidir.

Ancak, geçmiş deneye bakıldığında bu genellemelerin pratiği belirlemedeki yetmezliği ortadadır. Ülke yöneten ya da en legal ortamlarda çalışan partilerde bile demokratik yön son derece geri kalmıştır. Nesnel ortama uymayan merkeziyetçilikler (uyanlara sözümüz yok), liderlerin en kötü yönlerini öne çıkardı ve entellektüel konformizmi besledi.

Lenin'in geniş görüşlülüğü ve demokratlığı, bu eğilimlerin çoğunu, kendi yaşam sürecinde denetleyebilmişti. Ayrıca o sıraların nesnel ortamı da bu çeşit örgütlenmeyi haklı kılıyordu. Ama komünist hareketin tüm deneyimine bakarsak görürüz ki, mutlak ya da mutlağa yakın bir gücü devralmış insanların anlayışına dayanan bir örgüt, değişme kapasitesini ve kültürü için canalıcı önem taşıyan demokratik normları hızla yok etmektedir.

Bugün, anti-demokratik eğilimlerin yeniden yaratılmaması için bizleri eğitebilecek önemli bir deneyim birikimi oluşmuştur. Bundan yararlanmalıyız. Yeni komünist hareket, en illegal, en çetin koşullarda çalışan partilerin bile demokratik yönlerini geliştirmenin yollarını düşünmelidir.

Uluslararası Birlik ve "Dünya Partisi": Günümüzde, uluslarüstü tekellere karşı ulusal ölçekte örgütlenme ve eylemin yetersizliği açıkça görülmektedir. Tüm dünyada işçilerin **savaşım programı** giderek iyice uluslararasılaşmaktadır.

Bugün dünya kapitalist ekonomisinde ortaya çıkan değişimlere, müfrezelerin kesimsel çıkarlarını değil, sınıfın dünya çapındaki genel çıkarlarını yansıtan **ORTAK** devrimci yanıtı gereklidir. Dünya işçisinin ideolojik, siyasal ve örgütsel **birliği** gereklidir. Ulusçuluğun her çeşidinin şiddetle ezilmesi gereklidir. Bunun ötesinde, başarı olanağı yoktur. Yeni Marksist hareketin *dünya ölçeğinde* mutlaka kendi zamanına, koşullarına ve siyasal misyonuna uygun örgütsel yapılar yaratması gerekir.

Ancak, bu örgütlenme, merkezi tek bir model içinde olmamalı, ülkelerin somut koşullarına göre ortaya çıkan değişik örgütlenme ve strateji biçimlerine çatısı altında yer verebilmelidir. Çünkü en azından az ve orta gelişmiş ülkelerle, gelişmiş kapitalist ülkelerde aynı çeşit örgütlenmeler olamaz. Dolayısıyla, "dünya partisi" kavramı da pek yerine oturmamaktadır. Komünistlerin dünya ölçeğinde yeni birliği, gereksinim bunadır! ●

---

*Altı çizili paragraflar tebliğden çıkartılmıştır.

kendiliğinden savaşımının onları getireceği zaten burjuva sınırlara hapsolmaktır. (...) Bunların yaptıkları, objektif olarak *bugün bir kez daha* demokrasi savaşımını devrim svaşımından koparmak anlamına geliyor. Soyundukları işlev, yığınların kendiliğinden savaşımını dahi köstekleyip hızını kesmek, savaşımı burjuva sınırlarda tutmaktır. Tanrı işçi sınıfımızı, emekçi halkımızı böyle "öncü"lerden korusun!

Bugünün belirleyici siyasal hedefi olarak demokrasi savaşımını göstermeyi devrimcilikten ayrılmak olarak görenler de "öncü" değil, yalnızca ve yalnızca kendiliğindenciliğin sözcüleridir. *Komünist Manifesto*'nun, devrim ve demokrasi savaşımının bütünlüğünü şu sözlerle anlatıyor: "Devrimde ilk adım olarak proletaryayı yönetici sınıf konumuna yükseltmek, demokrasi savaşımını kazanmak." Proletaryanın yönetici sınıf konumuna yükselmesi proletarya diktatörlüğüdür, sosyalizmdir. Proletarya diktatörlüğü kurmak için siyasal devrimde proletarya hegemonyasını sağlamak gerekir. Proletarya hegemonyası, proletarya yığınların demokrasi savaşımında öncülüğü kazanmazsa sağlanamaz. Demokratik istemler için savaşım, proletaryanın insanlığı kurtarma misyonu ile herhangi bir anda ve mekanda toplumsal gelişmenin önündeki ana düşmana yönelmiş halk hareketinin kesiştiği noktadır. Proletarya hegemonyası kavramı, demokrasi savaşımında öncülükten koparıldığı zaman "vücutsuz bir ruh" gibi hayali birşey olur, anlamsızlaşır. Pratik siyasal savaşımda işçi sınıfının tek başına devrim yapabileceği varsayımı ile aynı sonuca çıkar. Böyle bir yanlış devrimciler arasında benimsenirse devrimcileri giderek işçi sınıfından, halk muhalefetinden koparıp soyutlar.

Yaşamda birbirine bağlı olan demokrasi ve devrim halkları bilinçte ayrıldığı zaman "demokrasi" halkasına yapışanların sosyal demokratlığa, "devrim" halkasına yapışanların da sol sekterliğe, maceracılığa savrulmaları kaçınılmazdır. Ancak her ikisi de yığınları kendiliğinden bilinç ile varmış oldukları noktadan daha öteye götüremez.

Proletarya, en küçük demokratik istem için bile enerjik savaşımı vermeden, halk hareketinin her alanında çok yönlü siyasal sergilemeyle kendi sınıfsal bakış açısını koyarak muhalefetin sözcülüğünü yapmadan, yığınları proletaryanın bilinç düzeyine yükseltmez, demokrasi savaşımına öncülük yapamaz.

1901 ortalarından başlarak, Rusya'da, tüm toplum kesimlerinden otokrasiye karşı hoşnutsuzluğun giderek yükseldiği, kendiliğinden çıkışların sıklaştığı, yayıldığı, burjuva muhalefetin hareketlendiği bir ortamda Lenin şöyle yazıyor:

"Öyle dönemler vardır ki, hükümetle ilerici toplumsal çıkarlardan kaynaklanan her çatışma, ne kadar küçük olursa olsun, belli koşullar altında (ki bizim desteğimiz bunlardan biridir) genel bir yangına büyüyebilir... Bu nedenle proletaryaya her liberal ve demokratik protestoyu açıklamak, işçilerin aktif katılımı ile onu genişletip desteklemek bizim bağlayıcı görevimizdir... Bu çatışmaların bir kısmının öneminin az olmasına ya da bunları genel bir yangına körüklemenin 'ümitsizliğin' burun kıvıranlar, *her yönlü siyasal ajitasyonun proletaryanın siyasal eğitiminin yaşamsal çıkarları ile bir bütün olarak toplumsal gelişmenin, tüm halkın, yani onun tüm demokratik unsurlarının yaşamsal çıkarlarının üst üste düştüğü bir odak olduğunu anlamıyorlar.* Her liberal konu ile ilgilenmek, ona karşı kendi sosyal demokrat (komünist-*İ.S.*) tutumumuzu belirlemek, proletaryanın onun çözümünde aktif görev almasına ve kendi proleter yollarıyla çözülmesine yardımcı olmak bizim doğrudan görevimizdir. Bunlarla ilgilenmekten geri duranlar (niyetleri ne olursa olsun) gerçekten liberalleri kumanda noktasında bırakırlar, işçilerin eğitimini onların eline terkeder ve *siyasal savaşımda hegemonyayı son analizde burjuva demokrasisinin liderleri olan unsurlara teslim ederler.*

"(...)

"Özellikle siyasal savaşım konusunda, 'sınıf bakış açısı' proletaryanın her demokratik harekete bir itme vermesini gerektirir." (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İng. basım, c.5, s.340-342) (*abç*)

Lenin'in bu sözleri *Ne Yapmalı* kitabının yazılışı ile eş zamanlıdır. Bu bir rastlantı değildir. Nesnel koşullar belirleyici siyasal hedeflere ve örgütsel görevlere sınıf savaşımının yasallıkları ile bağlıdır. Farklı ülkelerde benzeri koşullar, benzeri siyasal hedef ve örgütsel görevleri öngörür. Halkın değişik kesimlerinin toplumsal gelişmenin önünde duran ana düşmana yönelmiş hoşnutsuzluklarını, karşı çıkışların, şu ya da bu burjuva kesimin değirmenine su taşıması ya da kör patlamaların çölünde buharlaşıp gitmesi yerine tek bir kanalda, proletaryanın devrim kanalında birleşmesi ancak gerçek bir komünist partisinin aracılığı ile olabilir.

"Halkımızın alın yazısını değiştirebilmek için tek yol proletarya hegemonyasında demokrasi savaşımının içinden yükselecek, sosyalizme açılan ileri demokratik halk devrimidir. Bunun için de, yürüdü mü yeri göğü sarsan bir komünist partisi gereklidir." (R. Yürükoğlu, *Faşizmin Çözülüşü*, s.85)

> *Elverişli koşullardan, ancak ve ancak tüm ülke çapında merkezi olarak örgütlenmiş, büyük bir enerji ile çalışabilen bir komünist partisi ve onun propaganda ve ajitasyonu ve eylemi ile yararlanılabilir. Yoksa hoşnutsuzluk burjuva kanallara akacaktır. Böyle dönemler alternatif bir siyasal gücün etrafında birleşme güdüsünün hızla öne çıkacağı dönemlerdir. Bu yüzden proletaryaya siyasal savaşımda sınıf bakış açısı kazandıran, yürüdü mü yeri göğü sarsan bir komünist partisi gereklidir.*

Her sınıf, her toplumsal kesim kendiliğindenlik düzeyinde şu ya da bu demokratik istem için savaşır ve bu savaşım için gerekli örgütleri aşağıdan yukarı yaratabilir, yaratır da. Ancak tüm bu savaşımların tek bir sancak altında, proletaryanın sancağı altında birleşmesi yığınların kendiliğinden ulaşabileceği birşey değildir. Bu ancak ve ancak komünist partisinin aracılığı ile olabilir.

Halkın ana düşmana karşı muhalefetini birleştirebilmesi için, işçi sınıfının önce toplumdaki tüm sınıf ve katmanları karşılıklı konumları, çıkarları, savaşım hedefleri, güçleri ile bir bütün olarak görebilen bir bakış açısı edinmesi gerekir. İşçilerin bir sınıf olarak işçi-işveren ilişkileri çerçevesinde kendiliğinden edindikleri pratik deneyler bu bakış açısını onlara kazandırmaz. İşçi sınıfının kendiliğinden hareketi en ileri noktasında sınıf sendikacılığının savaşım örgütlerini yaratır ki bu örgütler deneysel bilincin bakış açısıdır. Bu da ancak, işçi sınıfının kendiliğinden hareketinin alanı dışında, komünist partisinde vücut bulur. Parti, propaganda ve ajitasyon yoluyla bu bilinci işçi sınıfına dışarıdan taşır, onu siyasal olarak eğitir, sınıfa komünist bakış açısını kazandırır.

Halkın ana düşmana karşı muhalefetini birleştirebilmek için işçi sınıfının siyasal eğitimi mutlak gereklidir. Bunsuz hiçbir şey başarılamaz. Ancak bu yeterli değildir. Partinin halkın her kesiminde örgütlenmesi ve onların tüm demokratik istemlerinin sözcülüğünü yapması gerekir. Bunsuz işçi sınıfının gerçek siyasal sınıf bilinciyle eğitimi olanaksızdır. Lenin'in şu sözleri bunu çok güzel anlatıyor:

"İşçilere siyasal bilgi götürmek için sosyal demokratların (komünistlerin-*İ.S.*) *toplumun tüm sınıflarının içine girmesi gerekir*, kendi ordu birliklerini her yöne yollamaları gerekir.

"(...)

"Sosyal demokratın (komünistin -*İ.S.*) ülküsü sendika sekreterliği olmamalı, zorbalık ve baskının her belirtisine, nerede ortaya çıkarsa çıksın, hangi sınıf ve tabakayı etkilerse karşı çıkan, tüm bu belirtileri genelleyip polis şiddeti ve kapitalist sömürünün tek bir tablosunu üreten, ne denli küçük olursa, her olaydan, proletaryanın kurtuluşu için mücadelenin dünya-tarihsel önemini *herkese* anlatabilmek, sosyalist inançlarını ve demokratik istemlerini herkesin önünde öne sürmek için yararlanmabilen halkın sözcüsü olmalıdır.

"(...)

"Toplumun tüm sınıfların içine teorisyenler, propagandistler, ajitatörler ve örgütçüler olarak gitmeliyiz. Sosyal demokratların (komünistlerin-*İ.S.*) değişik sınıfların toplumsal ve siyasal durumlarının tüm özgül yönleriyle incelemeyi amaçlaması gerektiğinden kimsenin kuşkusu yoktur.... Elbette ana mesele tüm halk kesimleri arasında propaganda ve *ajitasyondur*... Bir demokratı dinlemek isteyecek tüm toplumsal sınıfların temsilcilerinin katıldığı toplantılar yapmanın yollarını ve araçlarını bulmalıyız. Çünkü 'komünistin her devrimci hareketi desteklediğini' pratikte unutan, sosyal demorkat (komünist-*İ.S.*) değildir, bu nedenle *tüm halkın önündeki genel demokratik görevleri*, kendi sosyalist inançlarımızı bir an olsun saklamadan vurgulamaya ve açıklamaya mecburuz. *Her genel demorkatik sorunu* ortaya çıkarmada, vurgulamada ve çözmede *herkesten önde olmak* zorunda olduğunu pratikte unutan, sosyal demokrat (komünist -*İ.S.*) değildir. (Lenin, *Ne Yapmalı, agy,* c.5, s.422-425)

Gerçekten de proletaryanın zaferi demokrasi savaşımını kazanmayı, proletarya hegemonyasını öngörür. Demokrasi savaşımını kazanmak ise komünist partisini öngörür.

Proletarya hegemonyasının taşı, tuğlası, harcı demokratik istemlerdir. Bu malzeme ile tüm halk muhalefetinin birleştiği proleter devrimin kalesini kurabilecek bilim ve beceri komünist partisindedir. Demokratik istemleri küçümseyenler kendiliğindenciliğin sözcüleridir derken en küçük bir yakıştırma yapmıyoruz. "Demokrasi" adına proletarya hegemonyasını reddeden Yüro-komünistler gibi onlar da varlık nedenlerini anlayamıyorlar.

Tam da bu nedenle bugün Türkiye'de savaşkan, güçlü bir komünist partisinin varlığı, ülkenin önündeki ikilemi -ya faşizm ya devrim ikilemini- devrim yolundan çözmek için belirleyici olacaktır.

(...)Siyasal yaşamın yoğunlaşması, proletaryanın tarihsel misyonu doğrultusunda siyasal eğitiminin çok daha hızla gerçekleştirilebilmesi için elverişli koşullar demektir. Bugün faşizmin ortadan kalkmış olmasına, sınıf savaşımının yavaştan yükselmeye başlamasına rağmen başta otoriter eğilimli gerici bir hükümetin varlığı demokrasi isteminin çok daha geniş kesimlerden, çok daha açık ve yüksek sesle dile gelmesine neden oluyor.

Proletaryanın değişik sınıf ve katmanlarının konumunu, istemlerini öğrenmesi, kendi öncü işlevenin bilincine toplumsal pratik temelinde varması için ortam gerekli malzemeyi sağlıyor.

(...) Yaşam koşulları hızla kötüleşti. Ekonomik savaşım için gerekli örgütsel araçlarına bile sınırlama üstüne sınırlama konmuş durumdadır. İşçi sınıfı öfke, savaşım isteği ve savaşım kararlılığı ile doludur.... Türkiye işçi sınıfı üretimde tuttuğu çok önemli yer yanından yıllardır yüksek devrimci savaş deneyimiyle de bugün her zaman olduğundan çok daha fazla diğer halk tabakalarının gözünde demokrasi savaşımında öne atılabilecek, halk muhalefetini peşinden sürükleyebilecek öncü güç durumundadır.

Bu elverişli koşullardan, ancak ve ancak tüm ülke çapında merkezi olarak örgütlenmiş, büyük bir enerji ile çalışabilen bir komünist partisi ve onun propaganda ve ajitasyonu ve eylemi ile yararlanabilir. Bu yapılmazsa hoşnutsuzluk burjuva kanallara akacaktır.

Komünist partisi işlevini yerine getirebildiği ölçüde bu koşulları iki toplumsal gelişmeyi daha hızlandıracaktır: Yönetici sınıf kampında komünist partisinin *burjuva devletinin karşıt ucu olan siyasal güç olarak* görme. Çünkü kriz dönemi, yönetici sınıfın temsil ettiği genel ortak çıkarlar otoritesinin -dolayısıyla devletin otoritesinin toparlayıcı etkisinin - halkın ve çatışan farklı çıkar guruplarının gözünde azaldığı dönemlerdir. Tam da bu nedenle, halk muhalefetinin, sözcülüğünü etkin bir biçimde yapabilecek alternatif bir siyasal gücün etrafında birleşme güdüsünün hızla öne çıkacağı dönemlerdir.

Bu koşullarda güçlü bir komünist partisinin varlığı proletarya hegemonyasının varlığı, yokluğu ise devrimci birikimlerin komünist olmayan kanallara akarak doğrudan ya da dolaylı tüketilmesi demektir.

(...)

1902'de Lenin Bolşevik Parti'yi bu anlayışla kurmasaydı 1905 yenilgisinden 12 yıl gibi kısa bir süre sonra devrimi gerçekleştirmek herhalde olanaklı olmazdı.

Partimizi Lenin'in anlayışı ile kurduk. Şimdi onu güçlendirmek için büyük bir enerji ile savaşıyoruz. Proletaryanın komünizmi kurma amacı doğrultusunda savaşımı ile Türkiye'de halkın demokrasi için savaşımının hızla iç içe geçip kenetlendiği bu tarihsel dönemeçte, partimiz proletarya hegemonyasında sosyalizme açılan ileri demokratik halk devrimini utkuya ulaştıracaktır.●

Hedefe iyi malzeme ile gidelim

Olumlu eleştiri

Herşey sil baştan komple bir sisteme oturtulmalı. Özellikle yönetici potansiyeli düşük. Bunu söylerken kimseyi küçümseme ya da art niyetli herhangi bir ima derdinde değilim

26 yaşını henüz bitirmiş, siyasal yaşamın içinde çok aktif olmasa da bulunmuş ve bulunan bir anneyim. Legal dergi ile 93-94'lü yıllarda tanıştım. Bu mektubu yazışımdaki amaç, sizinle ya da dergi ile tanıştığım süre içindeki izlenimlerimi aktarmak, sizinle paylaşmak.

Kişi olarak aşırı duygusal bir yapıya sahibim. Şiirle iç içeyim. Düz yazı yazmaktan pek anlamam. Araştırma ve merak tarafım şiire yönelik. Yine de çok yetersizim. Bu konuya değinmemin nedeni şu: Gereği kadar kitap okuyamıyorum: Parti ile ilgili çok bilgim yok. Yayınları yeterince izleyemiyorum. Bu nedenle, dile getirmeye çalışacağım gözlemlerim ahkam kesmek gibi algılanmasın.

İ. Bilen yanlısı ağabeylerim 12 Eylül döneminde Parti davasından yargılandı. Yani mücadeleyle tanışmam 11 yaşlarına rastlıyor. Sonrası malum. Eşim eski İGD'li, 80 sonrası kopan ilişkiler, sürükleyen olaylar onları ve beni bugünlere kadar getirdi. Dergi ile tanışmamız bölgemizdeki temsilci X. ve eşi Y. aracılığı ile oldu. Bir süre sonra *Rıza Yürükoğlu* ve *İşçinin Sesi*'nin devamlılığından haberimiz oldu. Tabii çok saydam bir geçiş değildi. Kuşkusuz geçmişin izdüşümleri en nihayetinde takılıyordu belleklere. Bilinmeyen yanlarını görüp öğrendikçe adaptasyon başladı.

Görüşmelerimiz oldukça sıklaşmaya başladı. Deyim yerindeyse, bir ayağı bizdeydi. Bunun nedeni (en azından ilk başta) eşimi aktif siyasete aktarabilmekti. (Bir üst paragraftaki adaptasyon mevzusu eşim için geçerli. Çünkü önceki süreci yaşayan o.) Bu arada bu arkadaşı siyasi olarak dinlemek benim de işime geliyordu. Aklım sıra kendimi yetiştiriyordum. Ama bu süreçte tuhaf şeyler geçiriyorduk aklımızdan. Mesela ev ve ortam olarak kullanıldığımızı düşünmeye başladık. Çünkü bir yandan bize bağlama çekilirken, bir yandan da hakkımızda dedikodular geliyordu kulağımıza. Hiç kimse tam anlayamayıp, özümseyemediği bir konuya balıklama atlamaz. Hele de belli konularda küçümsenmeyecek deneyimleri varsa.

Bizim bu bekleyişimiz, korkaklık, işten kaçış, beceriksizlik, demogojik vb. şeylerle alay konusu oldu. Bunu yaratanlar da yukarıda belirttiğim kişilerdi. Şimdi kendileri toplumumuza giremiyorlar. (Bana göre de kapanmış bir defterdir ikisi de.) Biz, direkt 'varız' demediğimiz halde, hareket içindekilere, dışarıdan iletişim kurdukları insanlara varmışız gibi lanse edildik ve açıkcası kullanıldık. (Yine bu iki kişi tarafından.) Çünkü tüm arkadaşlarla dostluk ilişkilerimiz çok sıcaktı. Bizce bu beraberlik ve evimin sık sık dolup taşması bundandı. Ama onlar için benim evim bir araç oldu. Çünkü kendi evlerinde kimseye tahammülleri yoktu. Üç yıl zarfında hiç görüşmediysem, bu iki kişi haftanın en az 3 günü bizde olurlardı. Bizim ise evlerine gittiğimiz toplam 3'ü geçmemiştir. Ve iki kere de önümüze yemek kondu. O da mecbur kaldıkları için. Bu yemek konusuna değinmemin nedeni yiyici olduğumuzdan değil elbet. Sanırım ne demek istediğimizi anlamışsınızdır. Tahammül edemediğim şey, böylesi bir davada, davayı bahane ederek kullanılmak, ondan da önemlisi, hem de kazanılmaya çalışılırken. Yoksa evimiz herkese her zaman açıktır, açık olacaktır. Bunu doğrulayacak sizin de tanıdığınız çok kişi var. Bunların dışında, özellikle Y'nin sayısız hataları oldu, ben de bazılarında yeme takıldım. Bunlar ancak size yüz yüze aktarabileceğim konular. Bir kısmını bazı arkadaşlara aktarmam gerektiği için aktardım, ama öyle konular var ki bunları ancak -eğer gerekliyse- size aktarabilirim. Şu anda beni daha çok bugün ilgilendiriyor. Ama geçmişin hesabının gereği kadar sorulduğuna çok da inanmıyorum. Böyle art niyetli kişilere herşeyin, her yanlışın bir bedeli olduğu gösterilmelidir. Hiç değilse benzeri art niyetli kişilere ibret olmalı.

İllegal bir yapılanma nasıl olur, neleri gerektirir, tam olarak bilemem ama bildiğim birşey var ki, o da duyarlılıktır. Bir suçlama yapmaya çalışmıyorum. Ya da şöyle söyleyebilirim, en azından burada ve yakın bir bölgeden tanıdığım insanların yanlışları ya da hataları art niyetten kaynaklanmıyor. Belki deneyimsizlik, belki bilgisizlik, ya da benim aklımın ermediği başka birşey. Ama bildiğim şu ki, bir yerlerde bir tuhaflık var. Biriyle tanışıyorum, kişiliğine, siyasal yapısına hayran oluyorum, müthiş etkileniyorum. (Z.'yi kastediyorum.) Hatta partiye davet ediliyorum bu kişi tarafından. Benden yazı yazmam ya da neye elim uyuyorsa var olmam isteniyor.

İŞÇİNİN SESİ

MEKTUPLAR

Burjuvazinin artık iyice yalana, çetelere, mafyalara batmış olan düzenini yırtıp atacak olan işçi sınıfı ve emekçi halkımızın, yolunu aydınlatacak meşaleye ihtiyacı var. Bu meşale **İŞÇİNİN SESİ**'dir. Bu meşaleyi her yere ulaştıralım. Her yerden, hiç küçümsemeden, yayınlanır-yayınlanmaz endişesine kapılmadan sorunlarımızdan, ihtiyaçlarımızdan, örnek alınması gereken eylemlerimizden gazetemizi haberdar edelim. Yayınlanmayan yazıların bile gazeteye büyük faydası dokunmaktadır.

Unutmayalım;

İşçinin Sesi ile örgüt büyür, örgüt ile İşçinin Sesi büyür.

Lenin'in şu sözlerini kendimize rehber edelim:

"En çok gereksinim duyduğumuz şey gazetedir. Onsuz, özel olarak toplumun en geniş katmanları arasında siyasete ve sosyalizmin sorunlarına karşı ilgi uyanmışken ve genelde Sosyal-Demokrasinin (komünizmin-I.S.) en temel ve kalıcı görevi olan sistematik, çok yönlü propaganda ve ajitasyonu ilkesel ve tutarlı biçimde yürütemeyiz

"Hiç abartmasız şu denebilir ki, bir gazetenin baskısının (ve dağıtımının) sıklığı ve düzenliliği, militan çalışmalarımızın bu en önemli ve yaşamsal bölümünün ne denli iyi örgütlendiğinin kesin bir ölçütüdür.

"Dahası, bir gazetenin rolü, yalnızca fikirlerin yayılması, siyasal eğitim ve siyasal bağlaşıklar kazanmayla sınırlı değildir. Bir gazete yalnızca kollektif propagandist ve kollektif ajitatör değil, aynı zamanda kollektif bir örgütçüdür. Bu son anlamda, inşaat halindeki binanın çevresinde kurulmuş, onun köşelerini işaretleyen ve yapıcılar arasındaki iletişimi sağlayan iskeleye benzetilebilir."

LENİN, NEREDEN BAŞLAMALI?

Belgimiz Lenin'in bize armağanıdır:

Devrimci teori olmadan devrimci eylem olmaz.

Biliyoruz ki;

Devrimci savaşım, devrimci özveri üzerinde yükselir.

Ama şu da bir gerçek ki;

Devrimci özveri de, devrimci savaşım üzerinde yükselir.

Tabii ki, bu benim gururumu inanılmaz okşadı ama aynı zamanda beynimde de bir ampul yandı. "Bu nasıl bir iş, daha dün bir bugün iki, neye güvenerek davet ediliyorum" diyorum kendi kendime ve devam ediyor ışık yanmaya. Diyorum ki, kimbilir daha bilmediğim kaç kişiyle bana yapılan teklif yapıldı. Aynı kişiye, "ben kimim ki böyle birşeye layık görülüyorum. Biz bu işin eskiden daha ince elenip sık dokunduğunu bildik. Bu aynı zamanda böyle bir işleyişe karşı benim güven duymamama neden olur" diyorum. Bana, "işte böyle hassas ve açık bir insan olduğun için, önemsediğin için" diyor. Yetersizliğimden, deneyimsizliğimden söz ediyorum, "içeride pekişmek daha iyi, devamlılık getirir" deniyor ve konu başka bir zaman konuşulmak üzere kapatılıyor.

Z.'nin görevi neydi tam bilmiyorum ama Y. gibilerinin maskelerini indirdiğini, profesyonel bir ruha sahip olduğunu ve davaya olan bağlılığını biliyorum. Artık biz de elimizden geldiğince yapalım derken bir bakıyoruz apoletleri inmiş. Nedeni, bildiğim kadarıyla görev ihmali. Burada kendi gözlememine yer vermek istiyorum. Z. bizim bölgeye geldiğinde (her gelişinde olmasa da) bize getiriliyordu başka bir yoldaşla birlikte. Kişisel sohbetlerimiz çok güzeldi. Tabii sürekli şahsi meseleler konuşmadık. Ağırlık örgüt ve işleyişti.

Dikkatimi çeken, **görüşmelerini bireysel yapmasıydı.** Bu izlenim yalnız bana ait değil, bildiğim kadarıyla. Bu hayal kırıklığının üzerine diyorum ki, ne olursa olsun 20 yılını vermiş bu insan, inanıyorum ki yine gelecek, konuşacağız, bir şekilde yine içiçe olunacak. Böyle kalmaz diyorum ama olmuyor. Neden diyorum. "Şu anda görevi olmadığı için herhalde" diyor eşim. Kendi kendimize açıklama yapmaya çalışıyoruz. Ve ben diyorum ki, bu durumdaki bir insanın görevi olmasa da varlığı sürmeli. Ama olay orada bitiyor sanki. Ya da bana böyle yansıyor olabilir. (Konuyla ilgili yazınız çıkmış. Ben o yazıyı daha okumadım.) Ya da işleyişin gerektirdiği birşeydir bilmiyorum.

Burada söz bana düşmez, sadece duygularımı aktarmak istiyorum. Ancak bu durumun bir de hareketin içindeki aktif, yeni ve genç insanlara yansıması var. Burada bazı arkadaşlarda hayal kırıklığı, güvensizlik, tedirginlik yaşandı. Bana yansıdığı kadarıyla bu duygular merkeze karşı değildi. Ancak işleyiş içindeki kişi ve gurupların arasında geçim sorununun ne boyutta olduğu kafalara takıldı. Bu karmaşa bir dönem işleyişi aksattı mı bilmem ama sonra duygusal anlamda bir toparlanma söz konusu tabii.

Bu süre içinde yaşanan bir çok olay var. İki bölgeden karma bir araçla, toplu katılacağımız legal düzeyde bir eylem yerine doğru yola çıktık. Ben bu sene oraya her konuda yardımcı olmak için gidiyordum. Yolda sigara içen ve içmeyenler arasında sert bir sürtüşme yaşandı. İçenler çoğunluktaydı ve ben de sigara içiyorum. Günde 2 pakete yakın. Tahmin edersiniz ki içmeden durmak son derece stresli. Araba sorumlusu arkadaş sigara içmeme kararı alındığını söyledi. Bu karar kendi bölgelerinden hareket ettiklerinde, bizim yokluğumuzda alınmış bir karardı. Karşı çıktık, çünkü oylamada biz yoktuk. Israr üzerine yeni bir oylama yapıldı. Sigara içenlerin de oylamada "içilmesin" demesi sonucu biz ortada kaldık. Bir arkadaş, "arabadakileri rahatsız etmeyecek bir çözüm bulalım, yoksa bu yol bitmez" dedi. Ancak araba sorumlusu arkadaş ve bölge temsilcisi arkadaş karşı çıktılar. "Karar karardır" dediler. Bu tavır biraz sinirlerimizi bozdu. Mola hakkımızı arttırmayı talep ettik. Tahminimce 1-1.5 saat arayla mola verilmeye başlandı. Böylece yolculuk çok uzadı. Bir an önce gitmemiz gerekiyordu. Uzun bir süre araba durdurulmayınca aynı arkadaş dayanamadı ve bir sigara yaktı. Bu sefer sorumlu arkadaşlarla o arkadaş tartışma başladı, "sigara içmeyeceksem inerim" dedi. Diğer arkadaş da "in o zaman" deyince, hava gerildi. Bu arada şoförümüzün bir teklifi vardı ama dikkate alınmadı: "Arabanın ön tarafında oturmak şartıyla tek tek yanıma gelip sigara içilirse duman arkaya gitmiyor, camdan çıkıyor" dedi. Böyle bir çare varken, işin ortasının bulunmaması, insanları yıprattı doğrusu. Size komik gelebilir ama sigara yüzünden böylesi bir gerginliği yaşayacağım aklıma gelmezdi.

Sonra bir yerde durduk. Orada herkes ihtiyaçlarını karşıladı. Ancak yemek konusunda

Devamı 10.sayfada

ekonomik engel yüzünden insanlar, yanlarında getirdikleri yiyecekleri paylaşırken, birkaç arkadaşın ayrı hareket edip, lokantadan çorba içmeleri çok kişiyi rahatsız ederken, A. arkadaş çok üzülmüştü. Yol arkadaşlarının bu yanlışı, biraz küstürdü sanki. Ben de çok kızdım.

Derken varmamız gereken saatten geç olarak "yerimize" vardık. Tabi bizi bekleyenler meraktan ölmüşlerdi. Çadırlar kuruldu. Dinlenildi, yemek yendi ve birkaç arkadaş hemen dergi satışına çıktılar. Ben de dergi satışına bir köşesinden başladım. Aramızdaki genç yoldaşlar yeni çıkardıkları İGD'li arkadaşlar İGS'nin "Şeriata karşı" broşürünü satmaya çıktılar. Gece saat 22.00 sularında A. arkadaş diğer arkadaşları da toplayıp kitap standımızın önünde halay başlattı. Diğer arkadaşlar da ona katıldı. Bu olay orada geçirdiğimiz her gece tekrarlandı. Halaylardan sonra, cezaevleri ile ilgili ajitasyon ve sloganlar, halayla, semahla toplanan kitleyi, ortamı politikleştirdi. Halktan ve farklı guruplardan katılanlar oluyordu.

Ertesi günü çadırlardan ayrılıp merkeze inerken A. arkadaş bana, "bugün fırsatın olursa gençliğin dergisinin satışına da yardım edersen çok sevinirim" şeklinde zorlayıcı olmayan bir biçimde yardım istedi. Bu talebini çok normal buldum. Sayı olarak daha azdılar ve diğer illerden gelecek olan arkadaşları daha gelmemişti. "Tabii" dedim, zaten gidiş amacım bir şekilde her konuda katkımın olmasıydı. On adet İGS aldım ve satmaya başladım. Standın önünde olduğum bir sırada B. ağabey bana, neden İGS sattığımı sordu. Ben de cevapladım. Bana İGS satarak yanlış yaptığımı, asıl büyük dergiyi satmam gerektiğini söyledi. Ben de böyle bir sorumluluğumun olmadığını söyledim ve satışa devam ettim.

Bir önceki gece geç saate sarkan yemek ve yorgunluktan dolayı ilk değerlendirme toplantısı önce sabaha bırakıldı. Sonra bazı tavırlardan dolayı, o gece mini bir toplantı yapıldı. Aynı gece F. arkadaşın bana karşı bir yalanını yakaladım. Çadırların önünde mum ışığında yemek yapmaya çalışıyorduk. Kendisine gidip bir bira açtı ve ara ara elini içeri uzatıp birasını alıyor, içip tekrar yerine koyuyordu. Bir süre sonra "bana da bir bira açar mısın" dedim. Müthiş bir panikle elindeki kutu birayı uzattı ve "alsana" dedi. Ben de, "yarım bira istemiyorum" dedim. "Ben bunu yeni açmıştım, çimenlere devrilmiş boşalmış, yarım değil" dedi.. Çok sinirlendim. Amacım zaten bira içmek değildi. Bira, yemek vs. şeyler çok küçük şeyler ama insanların kişiliklerinin her türlü ayrıntıda dahi ortaya çıktığını düşünüyorum. Bencillik iyi bir insana, hele "komünist" olduğunu idda edene hiç yakışmaz. Bu olay üzerine akşam toplantıda değerlendirme dışı kalmış oldum!

Ertesi günü B. ağabeyin tavrı beni iyice şaşkına çevirdi. Sonra bayağı rahatsızlandım, sonra satışa devam ettim.

Bunları neden anlatıyorum bilmem ama kafama çok takılıyorlardı, ilişkilerdeki ikilem canımı sıkmıştı. Örneğin görev dağılımı organize değildi. Çoğu arkadaş satışın dışındaki işlerden hep kaytardı. Bana göre, **herşey sil baştan komple bir sisteme oturtulmalı.** Özellikle yönetici potansiyeli düşük. Bunu söylerken kimseyi küçümseme ya da art niyetli herhangi bir ima derdinde değilim. Ama istiyorum ki, **kapasite artsın, kalite artsın** ve birşeyler hep aynı olmaktan kurtulsun. Nihayetinde hedef varsa, oraya en iyi malzemeyle gidilsin.

Bu arada, B.benimle konuştu. Hatalı olduğunu söyledi. Farklı algıladıkları için, "tam" olduğumu düşündükleri için öyle konuştuğunu, öyle bile olsa bu uyarıyı kendisinin değil, ilgili birimin yapması gerektiğini, ancak dostluk bağımızdan dolayı boş bulunduğunu söyledi. Samimi olmak gerekirse, bu beni pek tatmin etmedi. Evet sıcak mücadele içinde olamıyorum. Bu nedenle ilişkim çok yoğun değil. Ama bu başka bir yerlerde olduğum anlamına gelmiyor. Dergide belli bir görevim yok. Ama her alanında bir şekilde varoldum, bundan sonra da olmaya çalışacağım.

Aslında ta en başından beri sizi ve U. Gazioğlu'nu yakından görüp, bizzat görüşmek istedim. Maalesef olmadı ve bu hayat şartlarında olması da çok zor. Yaşanmış olayların içinde çok etkilenip sonradan unuttuğum, hep o an sizinle paylaşmak, size danışmak istediğim çok konu oldu. Eminim bundan sonra da olacak. Sanırım mektup yazmaya alışacağım ve fırsat buldukça yazacağım. Yanıtlamak gibi bir girişiminiz olur mu bilmiyorum. Belki size önemli gelmez, belki de zamanınız olmaz. Ama okumanızı ve olumlu yönlerimle anlamınızı isterim.

Çalışmalarınızda başarılar.●

D.S.

Yoldaşa yanıt:

Öncelikle düşüncelerini içtenlikle açıp, bizimle paylaştığın için teşekkür ederim. Mektubunun olumlu duygularla, amacımıza giden yolda kazanımlar sağlamak için yazıldığına inanıyorum. Özellikle "kapasitenin ve kalitenin artması" istediğin bölüme canı gönülden katılıyorum.

Önümüzde aşmamız gereken bir dolu sorun var. Ve kavgamızda kadroların müthiş derecede önemi var. Ama gel gör ki, Komünist Partisi'nin kadroları saksıda yetişmiyor. İçinde yaşadıkları toplumun zaaflarını ve olumlu yanlarını, içinden geçilen dönemin sorunlarını biz de taşıyoruz. Bir farkla, bilincin önemine varmış unsurlar olarak, günün her bir saati burjuva ideolojisi ile mücadele ederek. Çünkü, kişi şemsiyesini elinden bırakırsa burjuva ideolojisinin yağmuruna tutulmaması imkansızdır. *Burjuva ideolojisi sızar, bir yolunu bulur sızar,* tıpkı yağmur gibi. Çünkü bu düzen onların düzeni, dünyanın üzerinde bu "ölümlü kuş" uçuyor.

Gelelim mektubunda belirttiğin öteki konuya: Sigara toplumumuzun büyük alışkanlığı, aynı gemide olduğum için sorunlarınızı iyi anlıyorum. Ancak burada söylenmesi gereken iki şey var: Birincisi örgütsel işleyiş açısından. Toplumun hangi örgütlü biriminde olursak olalım -ki bu komünist partisinde daha fazla geçerlidir- alınmış kararları çekiştirmeden uygulama alışkanlığını elde etmeliyiz. Yanlış bile olsa alınmış karar uygulanmalı, ama ardından eleştirisi yapılmalıdır. Yoksa, herkesin "kendine yanlış geleni" yapmaması, "kendine doğru geleni" yapması koşulları altında bir partide iş yapmanın olanakları da kalkar. Kaldı ki, illegal koşullarda bunun güvenlik riskleri de vardır.

İkincisi, işçi ve emekçi halkın davasına katkıda bulunmak isteyen bir insan için özverili çalışma her zaman onu bekleyen birşeydir. Sigara ise alışkanlıkların son derece yapışkan bir türü olmasına rağmen kolay özveride bulunulabilecek birşey. Bunu konu bile etmemek gerekir.

Öte yandan, eylem bittiğine göre, sorunun bu kadar büyümesinde payları olan sorumlu yoldaşların da yanlış davrandıklarını belirtmek isterim. Görülüyor ki, o gün arabada en akılselim davranan şoför kardeşimizmiş. Onun önerisi dikkate alınsaydı, ne eyleme geç kalınır, ne de bu kadar basit konulardan gerginliklerin çıkmasına izin verilirdi. Sanıyorum o yoldaşlar da, bundan sonrası için gerekli dersi almışlardır.

Yapmak istedikten sonra insanoğlunun yapamayacağı şey yoktur. Yeter ki isteyelim. (Bu çerçevede karşılıklı görüşmenin yolları da her zaman bulunur.) Doğruluğuna inandığımız dava için hepimizin tek tek de olsa çekeceği kürekler bir kanalda buluşacaktır. "Ben ezginin, sömürünün durmasını istiyorum ve bunun için elimden geleni yapacağım" diyen insanın, elinden geleni yapması gerekir. Herkes bu mantıkla "bugüne ve geleceğe sarılırsa" geleceğin toplumunun nüveleri büyüyor demektir.

Bitirmeden önce, "mektup yazmaya alışacağım ve fırsat buldukça yazacağım" hedefinin çok yerinde bir hedef olduğunu belirtirim. Yayınlanmamış yazıların bile katkısı büyüktür.

R.YÜRÜKOĞLU

Demokrasi savaşmaz kopmaz bir şekilde devrim savaşı ile bağlıdır

Demokrasi savaşımında devrimci birlik

SEVGİ DERİN

Bugün Türkiye'de yapılması gereken "acil demokrasi" için, halkın doğal istemleri sonucu yapacağı, bilinçsiz bir birliğe öncü olacak örgütlü ve bilinçli, gerçek bir devrimci birliktir.

Bugün Türkiye'nin içinde bulunduğu koşullar altında, devrimci hareketin ilk adımda hemen bir hareket birliğine varması zorunludur.

Hiçbir örgüt, hem olanaklardan tek başına kendi yararlanamaz, hem de gelen saldırıyı kendi gücüyle durduramaz. Bunu günbegün yaşanan olaylardan somut olarak solukluyoruz. Faşizme, ırkçılığa, şeriata, emperyalizme ve yerli finans-kapitale karşı demokrasi, özgürlük ve emekten yana bir düzen için hareket birliği, ortak karar, ortak eylem olmalıdır. Toplumun her kesiminden çıkan hoşnutsuzluk taleplerini bu kanala akıtmalıyız.

Devrimcilerin hareket birliğinin sağlanmasında dayanışmanın, Türkiye halkının sorunlarını başa alıcı olumlu yanaşımların önemini ortaya çıkmakta ve tüm örgütlere görevler düşmektedir.

Bugün tehlikeleri boşa çıkarmak, olanakları değerlendirebilmek için devrimci güçlerin mücadele birliği zorunludur. Bu devrimci dayanışma gelmekte olan, "şeriata, faşizme ve devlete karşı mücadelede varım" diyen herkesin yerini bulabileceği bir birlik olmalıdır.

Bunları Yürükoğlu yoldaş, *İşçinin Sesi*'nin 455. sayısında, "Kriz Ortamının Bekledikleri" başlıklı 10 Eylül konuşmasında çok güzel belirtti:

"Bugünün somutunda atılması gereken en önemli adım birliktir, halkın ve devrimci güçlerin irade birliğini sağlamaktır. Ancak, böyle güçlü bir çekim merkezini -bugün- yaratabiliriz. Örgütlerin ya da örgütlerden bir tanesinin mücadele içinde güçlenerek, toplumdaki devrimci potansiyeli tam anlamıyla ortaya koyabilmesi uzun bir zaman işidir. Bugünden yarına olmaz. Ama kriz bugün. Onun için, devrimci hareketin birleşip, toplumdaki büyük potansiyelini ortaya koyması, birlik, kilittir."

Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu nesnel ortamda, devrimci hareketin, dayanışmayla atacağı ortak adım, demokrasi mücadelesinde çok büyük önem taşır. Demokrasi mücadelesi, devrim mücadelesiyle sıkı sıkıya bağlıdır. Çünkü uzlaşmaz karşıt sınıflara bölünmüş bir toplumda, demokrasi gerçekte sınıfsal karakterlidir. Dolayısıyla bugünkü burjuva demokrasisinin, işçi sınıfı bakımından gerçek bir demokrasi olmadığı bilinciyle, demokrasi mücadelesini devrim mücadelesine bağlamak gerekir.

TKP Beşinci Programı, sayfa 63'de şöyle denmektedir:

"Komünist partisi, demokratik savaşımı devrim savaşımına bağımlı kılar, demokratik hedefleri devrim hedefini akılda tutarak öne sürer.

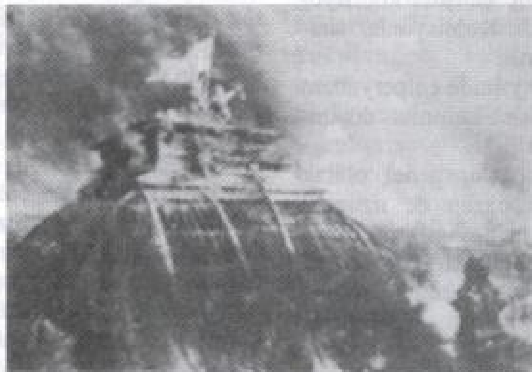
"Siyasal demokrasinin tüm önemli istemlerinin kapitalizm altında kaderi uygulanmamak ya da eksik uygulanmaktır. Komünistler bu gerçekten kalkarak demokratik istemleri kapitalist düzenin verebileceği düzey ile sınırlamak yerine, bu gerçeği, demokrasi savaşımını devrim hedefine bağımlı kılmanın somut tabanı olarak görürler. Demokratik istemleri reformcu değil, devrimci biçimde, burjuva legalitesinin sınırlarını yıkıcı biçimde öne sürerler. Böylece, yığınları hedefi burjuvaziyi alaşağı edip mülküzleştirmek olan savaşa gitgide daha kararlı ve geniş olarak çekerler."

Bugün, "acil demokrasi" için, halkın doğal istemleri sonucu yapacağı, bilinçsiz bir birliğe öncü olacak örgütlü ve bilinçli, gerçek bir devrimci birliktir. Bu istemleri hızlandırmak da, dayanışmanın önemini anlamak ve onu uygulamakla mümkündür. ●

Halkın acil ve yakıcı sorunlarını çözebilmek amacına uygun gerekli bir mekanizma olan Halk Meclisleri'nin tarihteki yeri

Halkın Gücü: Halk Meclisleri -X

Halkın nezdinde Duma Komitesi'nin, Sovyet'in yanında hiçbir meşruluğu da yoktu. Yığınların bilincinde hangisinin gerçekten devrimci, halktan yana olduğu konusunda kuşku yoktu. Ancak Sovyet de devrimin bu aşamasında tek başına erki almaya yanaşmıyordu. Bu göreve hemen soyunmaya hazır olan Duma Komitesi'nin ise işçi ve asker Sovyeti tarafından tanınmaya, desteklenmeye, diğer bir deyişle onun gözünde meşrulaşmaya gereksinimi vardı.

M. KIZILTEPE

1917 DEVRİMİ'NDE SOVYETLER

2. Şubat 1917 Devrimi

Eğer 1905 Devrimi ile Şubat 1917 Devrimi arasında bir benzerlik arayacak olursak, ilk elde göze çarpanın her ikisinin de şanlı Putilov fabrikasında patlayan bir grevle ortaya çıktığıdır.

Gerçekten de, 18 Şubat 1917 günü Putilov fabrikasında başlayan grev, sanki patlayıcı ortamın içine ateş atmışcasına bir anda birçok diğer fabrikaya da sıçradı. 22 Şubat gününe varıldığında grevci işçilerin sayısı 250.000'i aşmıştı. Ertesi gün ise grev giderek bir genel grev haline dönmeye başladı. Aynı gün, yani 23 Şubat'ta askerler ilk kez yürüyüş yapan işçilerin üzerine ateş açarak siyasi havanın aniden son derece gerginleşmesine neden oldular. Bu olayın altı çizilmesi gereken bir diğer önemli yanı ise bu davranışın ordunun kendi saflarında da büyük bir huzursuzluk yaratmış olmasıdır. Üç yıldır kendisini hiçbir şekilde ilgilendirmeyen bir emperyalist savaş uğruna milyonlarca yiğit evladını yok yere yitiren Rusya halklarının oluşturduğu ordu, savaşın yarattığı dayanılmaz yaşam koşullarında giderek işçi sınıfı ve emekçi halkın yürüttüğü sınıf savaşımına çok duyarlı olmuş ve düzene karşı alınan tavırlara sıcak bakmaya başlamıştı. Bu gelişmenin en çarpıcı örneği ise 23 Şubat'ta yaşandı: Ordu birliklerinin bir kısmı açıktan grevci işçi ve emekçilerden yana saf tutmaya başladı ve ordunun içinde bölünme süreci de böylece ortaya çıkmış oldu.

Bir haftadan kısa bir zaman içinde ülkenin sıradan gibi görünen bir grevden ayaklanmanın eşiğine gelmesi, Bolşevikler de dahil olmak üzere devrimci hareketin tümünü hazırlıklarını istedikleri düzeye getiremeden yakaladı. Genel grev hareketinin içinde doğaldır ki hemen her siyasetin temsilcileri yer alıyordu, ancak hareket tabandan başlamıştı ve hiçbir devrimci siyasal örgüt bu hareketin yöneticisi durumunda değildi.

Çeşitli devrimci siyasetlerin temsilcileriyle Duma'nın liberal milletvekilleri arasında 3 ile 25 Şubat tarihleri arasında yapılan bir dizi gizli toplantı da bir sonuç alınamadan dağıldı. Bolşeviklerin Petersburg'daki örgütü bile en iyi kadrolarının burada bulunmasına karşın, kentteki yığın hareketini partinin direktifleri doğrultusunda yönlendirmede yetersiz kalıyordu.

Başkent Petersburg'da ayaklanma zaferle sonuçlanırken aynı zamanda iki farklı yapılanma da bu kendiliğinden gelişmiş harekete bir örgütlülük vermeye çalışıyordu: Duma Komitesi ve Sovyet. Bunlardan ilki, 27 Şubat günü Çar kendi güdümündeki parlementoyu lağveder etmez kuruldu. Üyelerinin içinde Kerenski'nin de bulunduğu bu komitenin asıl amacı, devrim hareketinin başını bu aşamada yakalamak ve onu liberal burjuvazinin kabul edebileceği sınırlara hapsetmekti. Herkes zaten artık Çarlık düzenin sonuna geldiğine hemfikirdi; sorun bu düzen yıkıldığında nereye kadar gidileceğindeydi. Ayrıca halkın nezdinde Duma Komitesi'nin, Sovyet'in yanında hiçbir meşruluğu da yoktu. Yığınların bilincinde hangisinin gerçekten devrimci, halktan yana olduğu konusunda kuşku yoktu.

Ancak gelgelelim Sovyet de devrimin bu aşamasında tek başına erki almaya yanaşmıyordu. Bu göreve hemen soyunmaya hazır olan Duma Komitesi'nin ise işçi ve asker Sovyeti tarafından tanınmaya, desteklenmeye, diğer bir deyişle onun gözünde meşrulaşmaya gereksinimi vardı. Bu amaçla, Duma Komitesi'yle Petersburg Sovyeti 1 Mart günü bir anlaşma imzaladılar. Bu anlaşmaya göre vakit kaybetmeden bir geçici hükümet kurulacak, bu aşamada hiçbir Sovyet yöneticisi hükümette yer almayacak ve de Sovyet, kurulan geçici hükümetin şartlara bağlı olarak destekleyecekti.

Ertesi gün, yani 2 Mart sabahı Çar II. Nicolas ayağının altından tüm erk ve destek çekildiğinden çarlığı kardeşi Dük Misel'e devretti. O da ertesi gün çar olmayı rededince Kurucu Meclis erk sorununu bir sonuca bağlamak üzere acele toplantıya çağrıldı. Böylece Rusya'da Çarlık saltanatı bir kalemde ortadan kalkıyordu. Bu çözüme hem Çar razıydı, hem de burjuvazinin her boydan ve soydan olanı: Çünkü Çar ve ailesiyle yakın çevresi yüzyıllardır halka, emekçilere kan kusturduklarıyla kalacaklar, bunun hesabını kimseye vermeyeceklerdi. Hakim sınıfın geri kalan kesimi ise artık pastadan istediği kadar pay alabileceği için Çarlık düzeninin sorumlularından hesap sormak yerine, herşeyi hasıraltı edip bir an önce erkini pekiştirmeyi hesaplıyordu. Böylece gerçekleşen devrimden kazançsız çıkan bir tek işçi sınıfı ve emekçi halk vardı; sömürgen sınıfın bir kesimi bir diğer kesimden erki (danışıklı olarak) ele almış, işçi sınıfı üzerindeki sömürü ve baskı devam etmekteydi. Olumlu haneye kaydedilecek birşey varsa o da biraz da olsa gelişen demokratik haklar (özellikle toplantı, grev ve mesleksel örgütlenme alanlarında) ve de en önemlisi zaman geçirmeden, yaşamın işçi sınıfına 'liberal burjuvazinin' demokrasiyi nereye kadar savunabileceğini, işçi sınıfının en temel istemlerini ne kadar gerçekleştirebileceğini ve de o gün için yaşamsal bir sorun haline gelen savaşa son verme konusunda ne kadar samimi olduğunu göstermesiydi.

Gerçekten de geçiçi hükümetin acil olarak çözümlemesi gereken iki temel sorun vardı:

1. Ülke içinde devrimci-demokratik dönüşümleri gerçekleştirmek,

2. Ülke dışında da savaşa bir an önce son verip perişan durumda olan orduyu geri çekmek.

Çarlığın kalkmasıyla doğan umut ortamı çok fazla uzun ömürlü olmadı ve yukarıda saydığımız iki ana sorunun nasıl kalıcı bir biçimde çözüleceği konusunda işçi sınıfı ve emekçi halkın siyasal temsilcileriyle burjuvazinin temsilcileri arasındaki görüş ayrılıkları giderek uçurumlara dönüştü. Sınıfsal yaklaşımların bu derece farklı olması da sorunların çözümü için yığınları hızla sokaklara doğru·itmeye başladı, ta ki Ekim ayında Bolşeviklerin öncülüğünde iktidara bizzat el koyana kadar…●

İŞÇİNİN SESİ

İŞÇİNİN SESİ, web site adresi http://members.aol.com/TKPIS

E-Mail adresi 1: mesajis@aol.com E-Mail adresi 2: sohbetis@aol.com Yazışma adresi: PO Box 513 London, N1 4AR

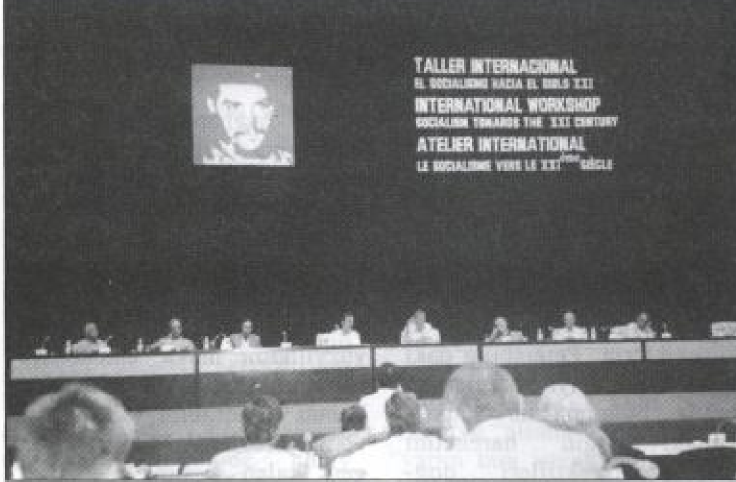
Türkiye'den 1 kitap göndererek abone olunabilir. Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

Che'nin anısına tertiplenen XXI. yüzyıl ve Sosyalizm Konferansı ve yerel seçimler üzerine delegasyon üyemizden gözlemler

Daha güzelini, gelecek yıllarda hepbirlikte, ellerimizde yükselteceğiz

A. CANDAN

Bir yüzyıla yakın süren bir sistemin çöküşünün ardından, yine yıllar süren bir ideolojik boşluğun ardından çeşitli geçmişi olan ülkelerden gelen komünist partileri arasında üç günlük bir konferansta tam bir uyum sağlanması beklenemezdi.

Dünya çapında sosyalist sistemin çöküşünden sonra ilk defa komünist partilerini bir araya getirerek geleceğe bakma ve bir tartışma temeli hazırlama görevi Kübalı yoldaşlara düştü.

1997 Kübalı yoldaşlar için gerçekten son derece yoğun bir yıl oldu. Beşinci Kongre hazırlıkları, dünya çapında on binlerce kişinin katılımıyla gerçekleştirilen Gençlik Festivali, Küba Komünist Partisi'nin Beşinci Kongresi, Che Guevara'nın naaşı ve 30. yıl eylemleri, Che'nin anısına tertiplenen XXI. yüzyıl ve Sosyalizm Konferansı ve yerel seçimler.

Biz de programın en yoğun bölümüne rastlayan hafta içinde orada bulunduk. Küba'ya vardığımızdan bir hafta önce Kongre toplanmıştı. Kongre dokümanı altı buçuk milyon Küba'lı tarafından yoğun bir biçimde tartışılmış ve bu tartışma sonucu kongre delegelerine sunulmuştu.

Orada bulunduğumuz sırada yüzbinlerce kişinin katılımıyla, Che'nin ve kavga yoldaşlarının naaşları için görkemli bir cenaze töreni düzenlendi. Che'nin görüşleri, kahramanlığı, insanlığı, enternasyonalizmi çeşitli eylemlerde anlatıldı. Yedisinden yetmişine tüm Küba halkı "Che Yoldaş, Kumandan" diye haykırıyordu. Radyodan, televizyondan ve halkın dudaklarından "*Commandante Che Guevara*" şarkısı eksik olmuyordu.

Küba'ya vardığımızın hafta sonunda Belediye seçimleri oldu. Cumartesi günü bir seçim bölgesini ziyaret ettik ve seçimlerle ilgili bilgi aldık. Pazar günü ise seçimleri vatandaşlar oy verirken izledik. Seçim şekli, aday yapısı açısından izlediklerimizden bir kısmını aktarmak istiyorum.

Belediye, bölge ve ulusal meclis gibi çeşitli düzeylerde meclisler var. Bizim izlediğimiz en küçük yerleşme birimi olan mahalle düzeyinde temsilci seçilen seçimlerdi. Ancak ulusal meclis üyelerinin de yarısı delegasyon usülü ile bu seçimlerde seçilen üyelerden oluştuğu için ulusal çapta da önemli seçimlerdi. Her mahalle o mahallede gösterilen adaylar arasından tek bir meclis üyesi seçecekti. İlk turda bir aday oyların yarısından fazlasını almadığı takdirde en çok oy alan iki aday bir hafta sonra tekrar seçime katılacaklardı.

Biz seçimleri Havana'nın Playa bölgesinde izledik. 145.000 seçmen olan bölgeden 63 Belediye Meclisi üyesi seçilecekti. 239 aday vardı ve adayların 192'si Komünist Partisi üyesiydi.

Adayları yaş ortalaması:	
16- 18 yaş arası	1
19- 30 yaş arası	24
31- 40 yaş arası	62
41- 50 yaş arası	60
51- 60 yaş arası	71
60'ın üstü	21
Toplam aday	239

Kadın-erkek dağılımı:	
Kadın	55
Erkek	184

Meslek açısından adayların ortalama yarısını mühendis, teknisyen ve yöneticiler oluşturuyordu.

Irk açısından dağılım:	
Beyaz	143
Siyahi	66
Melez	30

Eğitim düzeyi açısından ise dağılım şöyleydi:

Orta öğrenimi bitirmiş	19
Orta üstü öğrenim	100
Yüksek öğrenim	120

Yoldaşların anlattıklarına göre ilerleyen yıllarla birlikte adaylar arasında kadın oranı yükselmekte, ırk yapısında beyaz oranı düşmekte idi. Yaş ortalaması da bu seçimlerde düşmekte idi. İngiltere'den bir kadın yoldaş kadın oranının düşüklüğü ile ilgili bir soru yönelttiğinde yoldaşlar Komünist Partisi'nin tüm Güney Amerika'ya hakim olan erkek dominasyonu kültüründen arınmak için amansız bir savaş yürüttüğünü söylediler. Irk eşitliği konusunda ise seks ayırımındakinden çok daha yüksek başarı elde edilmişti ve aday oranlaması toplumun yapısını daha yakından yansıtıyordu.

Pazar günü Jose Antonio Aguilera Maceira Okulu'ndaki seçim sandığına gittik. Orada kaldığımız iki saat boyunca halk kuyruklar oluşturup oy kullandı. Mahallede üç aday vardı. İlk okul öğrencileri de ulusal renkli üniformaları ile sandıkları bekliyorlardı. Pazartesi günü seçime katılımın yüzde 98'in üzerinde olduğu açıklandı.

Konferans 21 - 23 Ekim tarihleri arasında yapıldı. Tüm dünyanın dört bucağından komünist delegeleri eşit koşullarda bir araya toplayan bu konferans Küba'lı yoldaşların sıcacık ev sahipliği temelinde gerçekleşti. Konferansın Küba'da yapılması, emperyalizme karşı yüzyılı aşkın bir savaşım tarihi olan, otuz yılı aşkındır da sosyalizmi kurma mücadelesi veren bu kahraman ülkenin baş şehrinde yapılması, ayrıca bir coşku kaynağı idi.

Tüm dünyada sosyalizmin tek tek ülkelerde çöküşüyle birlikte Küba, ülkeyi felç edici bir ekonomik krize sürüklenmişti. Konferansı açan Küba'lı yoldaşın anlattığı gibi "Sosyalist ülkeler arasında reel bir ekonomik iş bölümü ve iş birliği vardı. Ancak sosyalist sistemin çöküşü Amerikan Ambargosu ile birleşince ülke ekonomisi durma noktasına gelmiş, para ve yakıt tamamen tükenmişti". Amerika ve diğer emperyalist ülkeler bu durumun Küba'yı süratli bir çöküşe götüreceğini ümit ediyorlardı fakat yanılmışlardı. Yanılmışlardı çünkü Küba halkının vatanseverliğini, anti-emperyalizmini ve savaşkanlığını küçümsemişlerdi. Yanılmışlardı çünkü halkın demokrasiye tutkusunu küçümsemişlerdi.

Hem sosyalist ülkeleri hem de Küba'yı uzun yıllardan beri yakından tanıyan yaşlı bir Amerikalı yoldaş kendine sorduğu şu soruyu şöyle yanıtladı:

"S: Küba ile Avrupa'daki sosyalist ülkeler arasındaki fark ne idi ?".

"C: Küba'da hep her şeyin daha iyiye gideceğine inanıyorsunuz, sosyalist ülkelerde ise işler *hiç* düzelmedi."

Konferansa çeşitli ülkelerden 97 parti 200 delege ile katıldı. 8 de kişisel delege katıldı. Delegelerin ağırlığını Güney Amerika'lı yoldaşlar oluşturuyordu. İngilizce ve Fransızca konuşulan ülkelerden ve Avrupa'dan katılım zayıftı. Türkiye'den ise dört partiden altı delege katıldı. Bu da ülkemizde sınıf savaşının yüksekliği konusunda güzel bir örnekti.

Açılış plenumundan sonra konferans üç çalışma komisyonuna ayrıldı. Komisyonlar sırasıyla şunlardı:

1. 2000 yılında emperyalizm
2.Marksist-Leninist düşüncenin geçerliliği.

Konuşmacılar genel olarak kısaca (ve bazen de uzunca) Che'nin deneyimlerine ve sosyalizme yaptığı katkılara değindiler ve geleceğin insanını Che'nin nasıl kişiliğinde barındırdığını anlattılar. Sekterliğin ve dogmatizmin sosyalist düzenin yıkılmasındaki rolünü vurgulayan konuşmacılar, Che'nin bu sapmalara karşı saldırıyı kişiliğinde temsil ettiğini söylediler ve çeşitliliğin stratejik önemi üstünde durdular.

Konuşmacılar ayrıca:

* Neo-liberalizmin nasıl bir düşman ideoloji olduğuna,
* Sosyalizmi kurmada devrimci savaşın önemine,
* Lao, Vietnam, Çin ve Kore'nin karşılaştıkları sorunlara değindiler.

Konuşmacılar Marksizm - Leninizm'in sosyalist idealin rönesansı (yeniden doğuşu) için tek almaşık olduğunu savundular.

Çeşitli konuşmacılar ayrıca şu konulara değindiler:

* Devrimci güçlerin savaşımın hegemonyasını ele geçirmedeki önemi,
* Emperyalizmin dünya çapında ideolojik, kültürel ekonomik hükümranlığı,
* Bilimsel teknolojik devrimin yarattığı yeni durum,
* Faşizm, yabancı düşmanlığı, ırkçılık ve seksizm,
* Uluslararası para ve sermaye akımı,
* Uluslararası ticaret ve finansman,
* Sermaye birikimi,
* Gelişmekte olan ülkelerin durumu,
* Emperyalist blokların coğrafi temelde oluşumu ve aralarındaki amansız rekabet,
* Gelişmekte olan ülkelerin marjinalleşmesi,
* IMF gibi uluslararası kuruluşların gittikçe güçlenmesi
* Avrupa Birliği'nin emperyalist bloktaki rolü, vb.

Konuşmacılar ayrıca;

* Devrimci güçler arasındaki dayanışmanın önemini,
* Küba devriminin kazanımlarının devrimcilere aşıladığı ümidi vurguladılar.

Yürükoğlu Yoldaş'ın konuşması, özellikle bilimsel teknolojik devrimin etkileri, kapitalizmin yeni koşullarda yeniden yapılanması ile ilgili sunuşu geniş yankı gördü.

Konferans 1990'lı yıllarda ilk olması açısından çok büyük önem taşıyordu ve başarısını tamamen Küba Komünist Partisi'nde canla başla çalışan yoldaşlara borçlu idi. Ancak dünya komünist partileri arasında anlamlı, teorik ve pratik temele oturan bir birliğin sağlanmasının zorluklarını da ortaya çıkardı.

Ancak yine de bir yüzyıla yakın süren bir sistemin çöküşünün ardından ve yine yıllar süren bir ideolojik boşluğun ardından çeşitli geçmişi olan ülkelerden gelen (eskiden iktidarda olan KP'ler, şimdi iktidarda olan KP'ler, devrimci durum ortamından gelen KP'ler, emperyalist ülkelerin KP'leri, gelişmekte olan ülkelerin KP'leri) komünist partileri arasında üç günlük bir konferansta tam bir uyum sağlanması beklenemezdi.

Ümit ediyoruz ki bu ilk, yeni bir komünist enternasyonalin kurulmasında bir ilk adımı oluşturur.

Yaşasın bu konferansı örgütleyerek uluslararası devrimci dayanışmanın güzel bir örneğini sergileyen Küba Komünist Partisi !

Yaşasın Che'nin anısı !

Yaşasın Küba !●